

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμας 100. Ἐξάμηνος
δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.—
Αμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γένει
τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10

Ἐξάμηνιοι καὶ Τρίμηνιοι ἀνάλογως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συν-
δρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδμήπου μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Κτηνάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις 30 Μαρτίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 17

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Στὸ πρῶτο φυλλάδιο τοῦ Δεκέμβριου
σᾶς ἔδωσα μιὰ εἰκόνα πού παρουσία-
ζε χωριατόπουλα τῆς Ἑλβετίας, γελοῦ-
μενα καὶ κουνουνάτα, νὰ λένε τὰ «Κά-
λαντα». Τὰ παιδιά αὐτά, ὁμορφα, κα-
λοθρεμμένα, μὲ ὕψη ἀληθινῆς εὐτυ-
χίας, σᾶς ἔκαμαν, καθὼς μαθαίνω, με-
γάλη ἐντύπωση. Τὰ θυμάστε καὶ τ' ἀ-
ναφέρετε συχνά, τ' ἀγαπήσατε, τὰ βάλ-
ατε στὴν καρδιά

σας. Γι' αὐτὸ νομίζω
πὼς θὰ σᾶς ἐνδια-
φέρει καὶ ἡ εἰκόνα
ποὺ σᾶς δίνω σήμε-
ρα. Παρουσιάζει τὸ
σπίτι τῶν εὐτυχι-
σμένων ἐκείνων παι-
διῶν. Δηλαδή ἓνα
ἑλβετικὸ χωριατό-
σπιτο, ἀπὸ τὰ συνη-
θισμένα. Σ' ἓνα τέ-
τοιο σπίτι γύρισε νὰ
κοιμηθῇ καὶ νὰ κοιμη-
θῇ καὶ καθέν' ἀπὸ τὰ
παιδιά πού εἶπαν
ὅτε τὰ «Κάλαντα».

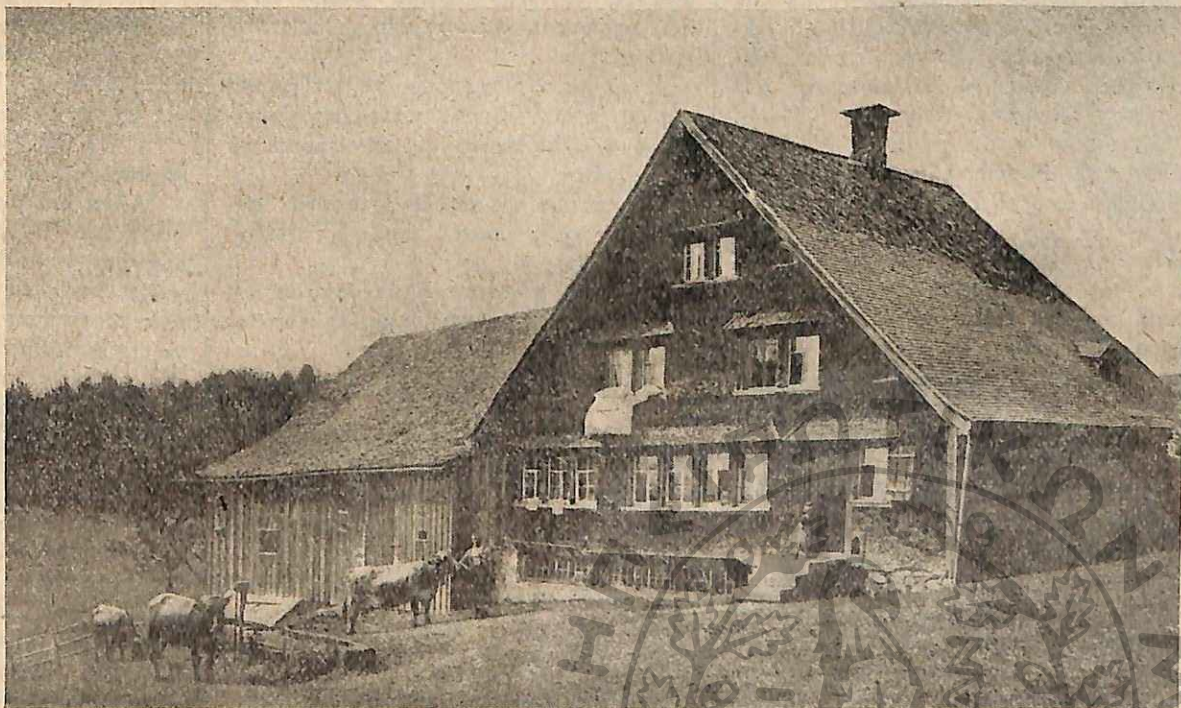
Κοιτάξτε τί ὁ-
μορφο πού εἶναι τὸ
σπίτι τῶν εὐτυχι-
σμένων παιδιῶν!..
Δὲν σᾶς φαίνεται
πὼς γελᾷ καὶ αὐτὸ
σαν καὶ ἐκεῖνα; Χω-
ριατόσπιτο ναί, μὰ
μεγάλον, ψηλόν, πλού-
σιον, καθαρὸν, νοικο-
κυρμένον. Μὲ τὸ ἰσόγειον καὶ μὲ τὴ σο-
φίτα, ἔχει τέσσερα πατώματα. Στὸ πλάϊ
τοῦ εἶναι οἱ σταῦλοι καὶ οἱ ἀποθήκες.

Οἱ στέγες καὶ τῶν δυὸ κτιρίων εἶναι
πολὺ γυοτές, γιὰ νὰ μὴ στέκονται τὰ
χιόνια. Γιατὶ στὴν Ἑλβετία, καθὼς ξέ-
ρετε, χιονίζει πολὺ. Κι' ὅσο γλυκὸς εἶ-
ναι ὁ καιρὸς τὸ καλοκαίρι, τόσο κρύον
εἶναι τὸ χειμῶνα. Μὰ τὰ παιδιά δὲν
τὸ φοβούνται. Ντύνονται ζεστά, τρῶ-
νε καλά, καὶ κάθε κάμαρα τοῦ σπιτιοῦ

τοὺς ἔχει τὸ τζάκι τῆς πού καίει νύχτα
μέρα. Οἱ χωρικοὶ τῆς Ἑλβετίας, βλέ-
πετε, ἔχουν ὅλα τὰ μέσα νὰ καλοζοῦν.
Κι' ὁ μεγαλύτερος πλοῦτος τοὺς εἶναι
ἡ κτηνοτροφία, εἰδικώτερά οἱ ἀγελά-
δες τοὺς, — οἱ καλύτερες τοῦ κόσμου.
Μὲ τὸ γάλα, τὸ βούτυρον καὶ τὸ τυρὶ
αὐτῶν τῶν ἀγελάδων τί καλὰ πού τρέ-
φονται τὰ εὐτυχισμένα παιδιά! Ἀλλὰ

σάφι, ἀπὸ παντοῦ, εἰσρέει στὴν εὐτυ-
χισμένη χώρα...

Ὅχι ὅμως χωρὶς κόπους καὶ μό-
χθους. Ὁ ἑλβετὸς ἀγορτής εἶναι πο-
λὺ ἐργατικός. Τὸ σπίτι τοῦ δὲν εἶ-
ναι μόνο ἡ κατοικία τοῦ, εἶναι καὶ τὸ
ἐργαστήριον τοῦ. Σταῦλοι, βουτυροκο-
μεῖο, τυροκομεῖο, εἶναι ὅλα συγκεντρο-
μένα στὸ μεγάλο σπίτι. Κι' ὅλοι ἐκεῖ
μέσα ἐργάζονται, ἄντρες καὶ γυναῖκες,
μεγάλοι καὶ μικροὶ...

τὰ προϊόντα αὐτὰ εἶναι τόσο ἀφθονα,
πὺν περισσεύουν. Οἱ γονεῖς τοὺς τὰ
στέλνουν καὶ ἔξω, σ' ὅλο τὸν κόσμον.
Στέλνουν ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴς ἰδίας τοὺς
τις ἀγελάδες Στέλνουν ἀκόμα καὶ ἀπὸ
τὴν ἴδια τὴν τροφήν τοὺς, ἀπὸ τὸ τοι-
φύλλι τοὺς. Ἔτσι σ' ὅλα τὰ καλὰ κτη-
νοτροφεῖα τῆς Εὐρώπης, — καὶ ἐδῶ ἀ-
κόμα στὴν Ἑλλάδα, — υπάρχουν πλη-
θος ἑλβετικῆς ἀγελάδας πού τις τρέ-
φουν μὲ χορτὰρι ἑλβετικόν. Καὶ τὸ χου-

Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ σπίτι τῶν παι-
διῶν πού σᾶς ἔκαμαν ἰόση ἐντύπωση.
Κοιτάξτε το. Δὲν τοὺς μοιάζει; Καὶ
δὲν νομίζετε ὅτι ἀπὸ τὴς πόστες αὐτές,
ἀπὸ τὰ παράθυρα αὐτά, θὰ ἴδῃτε ἀπὸ
στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ προβάλλῃ κάποιον
ἀπὸ τὰ γελοῦμενα, τὰ κουνουνάτα καὶ
εὐτυχισμένα ἐκεῖνα χωριατόπουλα;..

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΧΑΡΜΟΣΥΝΟΣ

ΑΓΓΕΛΙΑ ΠΛΗΡΩΜΕΝΗ

Ο Πάπας έκανε βεγγέρα με μερικούς Καρδινάλιους. Κάποια στιγμή πήρε τη χρυσή του ταμπакιέρα και την έπρōτεινε σ' όλους με τη σειρά, να πάρουν από μια πρέζα ταμπάκο. (Έχειν τον καιρό δεν εκάπνιζαν τόσο πολύ· έθαζαν στη μύτη τους σκόνη ταμπάκου, φτερνίζονταν κι' έλεγαν «με τις ύγιείς σας».)

Όλοι οι Καρδινάλιοι πήραν από την ταμπакιέρα του Πάπα. Ένας μόνο αρνήθηκε με κίνημα και μορφασμό αποστοφής.

— Γιατί; έκαμε ο Πάπας πειραγμένος λιγάκι.

— Αγιώτατε, είπε ο Καρδινάλιος, δεν έχω αυτό το ελάττωμα...

Ωραία ευγένεια! Ο Πάπας εθύμωσε σ' αλήθεια. Και καθώς δεν έχριζε κάστανά σε κανένα, αποκρίθηκε αμέσως:

— Δεν είναι ελάττωμα να παίρνει κανείς κάπου-κάπου μια πρέζα ταμπάκο. Αν ήταν, θα τόχες κι' αυτό.

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΤΟΥ ΦΑΓΑ ΤΟ ΓΑΪΔΟΥΡΙ

ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

— Δεν μπορώ να υποφέρω πια τις ιδιοτροπίες αυτού του γαϊδουριού! Τώρα που πλησιάζει το πανηγύρι στα Καλάβρυτα, να πας να το πουλήσης και να πάρης άλλο, καλύτερο.

Έτσι μιλούσε μια μέρα η κυρά-Ζαφείραινα: όλημερίς όλο φαγωμάρες είχε με το γαϊδούρι. Παιδιά να περάση τον καιρό της δεν είχε· για τουτό βρισκόταν σ' εμπόλεμο κατάσταση με τον Κίτσιο της, όπως τόλεγαν το γαϊδούρι.

Έφταναν οι ιδιοτροπίες της κυρά-Ζαφείραινας: έφταναν οι ιδιοτροπίες του Κίτσιου: Ποιός ξέρει!

Η γειτονιά σηκώνόταν στο ποδάρι όταν η κυρά-Ζαφείραινα θα πότιζε τον Κίτσιο της, ή θα τον τάριζε, ή θα πήγαινε να του βάλη το σαμάρι ή την καπιστράνα, ή να τον δέση απ' το πόδι.

Η αλήθεια είναι πως ο Κίτσιος συχνά δάγκανε και δυστροπούσε στις διαταγές της κυρά-Ζαφείραινας.

Ο κυρ-Ζαφείρης ο Φαγας, για να ησυχάση από τους μπελάνες αυτούς, αποφάσισε να τον πουλήση στο πανηγύρι.

Στις 29 Αυγούστου, ο κυρ-Ζαφείρης πήρε τον Κίτσιο και τράβηξε ίσια για τη ζωοπανήγυρι των Καλαβρύτων. Βρήκε εύκολα αγοραστή και έτσι ξεφορτώθηκε τον Κίτσιο για 125 δραχμές.

Και για να δείξη την ευχαρίστησή του, έβαλε και το «σχετικό» γκιουδετσάκι στην ταβέρνα του Βαρελά, και

τόφαγε εκεί με τους χωριανούς του.

Την άλλη μέρα κίνησε ο κυρ-Ζαφείρης κατά την πανήγυρη για να βρή κανένα ζωντόβολο χωρίς «χούγια». και να ησυχάση κι' από τις φαγούρες της Ζαφείραινας.

Από όλα τα ζωντόβολα που ήταν εκεί για πούλημα, του κίνησε την περιέργεια ένα όμορφο, σουλουπιασμένο, με κομμένη τη χιούτη και την ουρά, με καινούργιο σαμάρι, καπιστράνα και μπαλντούμια.

Πλησίασε στο ζωο, κι' αυτό έδειξε κάποια οικειότητα. Ο κυρ-Ζαφείρης πλησίασε περισσότερο, χάιδεψε το γαϊδουράκι, και του φάνηκε τόσο ήμερο και καλόβολο, ώστε το συμπάθησε.

Πόσο το ζωντόβολο: ρωτά τον πουλητή.

— Διακόσιες δραχμές το λιγώτερο, απαντά αυτός. Θέλεις να το δοκιμάσης; δεν έχει κανένα ελάττωμα, είναι ήμερο σαν άρνι και τρέχει σ' ασιδερόδρομος.

Ο κυρ-Ζαφείρης το καθάλλικε για να το δοκιμάση. Πριν ξεκινήση, ο πουλητής το χτύπησε στα καπούλια με την παλάμη του, που από μέσα στα δάχτυλα μαστορικά είχε βάλει μια βελόνα· και το ζωντόβολο έγινε άρατο. Κόντεψε να ρίξη τον κυρ-Ζαφείρη κάτω· είναι που πρόφτασε και κρατήθηκε από την καπιστράνα...

Πήγε ως το σιδηροδρομικό σταθμό και γύρισε πίσω. Έμεινε κατευχαριστημένος ο κυρ-Ζαφείρης κι' αποφάσισε να τ' αγοράση.

Επρότεινε να του δώση εκατόν πενήντα δραχμές, αλλά ο πουλητής στάθηκε αλύγιστος.

— Σου αφήνω μόνο δέκα δραχμές και στο δίνω εκατόν ενενήντα. Τελευταίος λόγος! είπε.

— Σύμφωνα, απάντησε ο κυρ-Ζαφείρης.

Και αμέσως έβγαλε, πλήρωσε και πήρε την καπιστράνα στα χέρια του.

— Σε καλή μεριά, είπε ο Ζαφείρης, — Με γεια και χαρά, απάντησε ο πουλητής.

Ο κυρ-Ζαφείρης τράβηξε με την παρέα του για το χάνι του Ζαχλωρίτη.

— Με γεια! του φώναζαν οι πατριώτες του, οι Σουβαρδίτες.

— Ευχαριστώ, απαντούσε με χαρά ο κυρ-Ζαφείρης.

Μόλις πήγαν στο χάνι, ο γάϊδαρος γκάριζε.

— Τι περίεργο πράμμα, είπε μέσα του ο κυρ Ζαφείρης· μόλις φτάναμε και με τον Κίτσιο εδώ στο χάνι, και κείνος γκάριζε το ίδιο!

Του έβαλε να φάη, γιατί ύστερα από δυό ώρες θα κινούσαν για το Σούβαρδο.

Τ' απόγεμα, στις τέσσερις, ξεκίνησε παρέα με πολλούς πατριώτες του.

— Πώς το βάφτισες το ζωντόβολο τον ρωτούσαν στο δρόμο.

— Αμ' πώς αλλιώς; Κίτσιο τον έβγαλα κι' αυτόν. Και που να δήτε περιέργο πράμμα: έμαθε τ' όνομά του αμέσως! «Κίτσιο μ'» του λέω κι' άμείσως μ' ακούει!

Στου Φωτήλα το μύλο σταμάτησε να ξεκουραστούν. Πάντα εδώ είναι στα μός ξεκουράσματος για τους Σουβαρδίτες.

Ο νέος Κίτσιος γκάριζε.

— Δεν άκούτε, φώναξε ο κυρ-Ζαφείρης, το παλιόζωντόβολο πώς κελαδεί; Σάν να ήταν συνεννοημένος με μακαρίτη τον Κίτσιο. Έδώ πά-δ' ά εκείνος, μόλις φτάναμε, τόλεγε χεράκι.

Υστερα από το ξεκούρασμα, καθαλίκεψαν πάλι και ξεκίνησαν. Στο δρόμο του μιλούσε με τόνόμα του «Κίτσιο μ'» αλήθεια ο Κίτσιος έδειχνε πως γνρίζε καλά τόνόμα του.

Μόλις έφτασαν στο Ισιωματάκι απάνω από την Κράστουνη, δηλαδή στα Άγια Σωτήρα, ο Κίτσιος γκάριζε πάλι.

Μωρέ, τουτό είναι θάμα! φώναξε ο κυρ-Ζαφείρης· σέ τουτό το μέρος κατ' άλλο το ζωντόβολο γκάριζε ταχτικά.

**

Τέλος φτάσανε στο χωριό.

Ο κυρ-Ζαφείρης, χαρούμενος, δ' πρόφτανε να δέχεται τα μεγείασματά του το νέο ζωντόβολό του.

— Να ιδώ τώρα, έλεγε μέσα του, θα του βρή ή Ζαφείραινα!

Αλλά ένα πράμμα του έκανε έννοηση του κυρ-Ζαφείρη: Χωρίς να το δειγνήση καθόλου, το ζωντόβολο πηγαινε ίσια κατά το σπίτι. Και στ' αμέσως το διασταύρι, ο γάϊδαρος βρή χωρίς διαταγή και άμφισβόλλα το δρόμο που πήγαινε στο σπίτι του κυρ-Ζαφείρη.

Ο κυρ-Ζαφείρης σταυροκοπήθη για το περίεργο αυτό φαινόμενο.

Μόλις έφτασε στο σπίτι, ο γάϊδαρος γκάριζε πάλι.

Βγήκε η κυρά-Ζαφείραινα και ξεφύτωσε χαρούμενη τα ψώνια από το ζωντόβολο.

— Με γεια σου και χαρά σου, ναίκα, της είπε ο κυρ-Ζαφείρης. Διπιστεύω τώρα να έχεις παράπονα.

— Ρεις τί ήσυχ'ο πραγματάκι που είναι; Άκούς να μάθη τόνόμά του αμέσως; Κίτσιο το βάφτισα κι' αυτό. Αμ' κούσης το άλλο, γυναίκα, και να θάρεις: σέ όποιο μέρος γκάριζε ο Κίτσιο μας, στο ίδιο γκάριζε και τουτό! Μ' χάλασε το κρανίο. Και που να ιδώ που βρήκε το σπίτι μας χωρίς να το δηγήσω καθόλου. Σωστό άνθρωπονόζο ζωντόβολο είναι. Και στο διασταύρι της ρούγας, που κι' εγώ ακόμα πολλά φορές κάνω λάθος, αυτό το άτιμο βρή αμέσως το δρόμο μας!

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

| ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ |

ΙΖ'.

Κι' οι τρεις θηριοδασκτές είχαν γίνει άφαντοι μέσα στο σταύλο. Είχαν κλείσει και την πόρτα. Και τα τρία χωριατόπουλα, μονάχα, περνούσαν το «διάλειμμα» κουβεντιάζοντας για τα «φαινόμενα» που είχαν ιδεί.

— Πώς την είπε κείνη τη χήνα; ρωτούσε ο Φώκος.

— Κουταλοφόρο ή κουταλοφόρα! του έξηγουσε η Πελαγίτσα, σαν πιο γραμματισμένη κι' από τα τρία παιδιά. Νά, χήνα που φοράει κουτάλα.

— Αλήθεια, είπε ο Κίτσος· σαν καπέλλο τη φορούσε.

— Και το φαί της με την κουτάλα το τρώει; ρώτησε πάλι ο Φώκος.

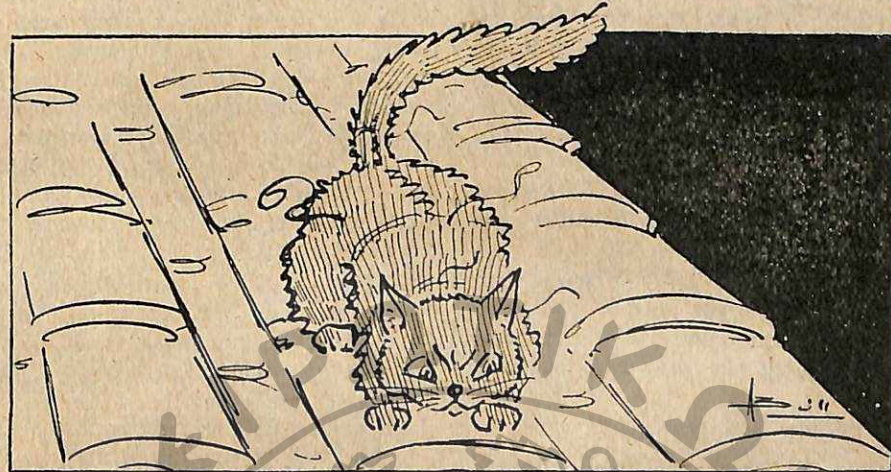
— Έτσι φαίνεται, είπε η Πελαγίτσα. Έκει μέσα θά της βάζουν το κριθάρι της.

— Και πώς μπορεί να το τρώη, αφού η κουτάλα είναι πάνω απ' το κεφάλι της; ρώτησε ο Κίτσος.

— Κουτέ! φώναξε η Πελαγίτσα. Και δεν την κατεβάζει η χήνα, να τη φέρη μπροστά; Πώς σου κουνάς το χέρι σου όπως θέλεις;

— Ού, κουτέ, που δεν κατάλαβες τόσο πράμμα! είπε κι' ο Φώκος του Κίτσου. Έγώ το κατάλαβα αμέσως!

Σώπασαν. Και σέ λίγο πάλι ο Φώκος είπε:

— Ήθελα όμως να ήξερα που να γυρίσει τώρα εκείνη η γάτα με την άγκυρα.

— Αγρίψε και θά κούφτηκε στα χωράφια, είπε η Πελαγίτσα. Έγώ δεν πιστεύω να ξαναγυρίση εδώ.

— Έτσι λέω κι' εγώ! φώναξε ζωηρά ο Κίτσος που φοβήθηκε μήν τον πούν πάλι κουτό. Αμέσως το κατάλαβα πώς δε θά ξαναγυρίση.

Καθώς μιλούσαν έτσι, είδαν άξαφνα στα κεραμίδια της αποθήκης μια σταχτιά γάτα, που δειλά-δειλά κοίταζε όλόγυρα τα κατατόπια. Και μια έκανε να πηδήση κάτω στον κήπο, και μια όπισθοχωρούσε φοβισμένη.

— Νά τη! νά τη! φώναξε πρώτος ο Κίτσος. Μάνα μου! Θα χυμήξη και θά μ'ας φάη!

Και σηκώθηκε, έτοιμος να το βάλη στα πόδια.

— Παλάβωσες, καλέ; τον μάλωσε η Πελαγίτσα. Πήρες για τη γάτα της 'Αγκύρας τούτη την παλιόγαια; Μά βλέπεις καμιά άγκυρα στην πλάτη της;

— Αλήθεια, είπε ο Φώκος, αυτή δεν είναι η γάτα της 'Αγκύρας.

— Της μοιάζει όμως... ψιθύρισε ο Κίτσος, πάντα φοβισμένος.

— Έ, καλά, της μοιάζει! Όλες οι γάτες μοιάζουν! Μ' αυτή είναι άλλη.

Κι' όμως ήταν η ίδια, η Σεραπετή. Μόνο που είχε καταφέρει να πετάξη απ' την πλάτη της την τόσο όχληρή εκείνη άγκυρα, — κι' εκείνη ξέρει με τί κόπο το κατάφερε, — και τώρα γυρίζει για να ιδή αν έφυγαν οι βασανιστές της κι' αν μπορούσε να τρουπήσει στο σπίτι χωρίς να την ξανατσακώσουν.

Ήταν ή ώρα που η κυρά της έπινε το γάλα της και πάντα θυμόταν να δώση λίγο βορεμένο ψωμί και της Σεραπετής. Γι' αυτό η καίμενη η γάτα ήθελε, με κάθε θυσία, να μπή τώρα στο σπίτι. Η κυρά της μπορούσε μάλιστα

νά της βγάλη κι' εκείνες τις κλωστές, πού είχαν μείνει πάνω της από την άγκυρα και την ενοχλούσαν ακόμα...

Επιτέλους τάπωσε. Πήδησε απ' τα κεραμίδια και, τρέχοντας σαν να την κυνηγούσαν, πέρασε μπροστά απ' τα τρία χωριατόπουλα, βγήκε απ' το ανοίγμα του μπερντέ και χάθηκε... χωρίς να φάη κανέναν.

(Ακολουθεί)

Η ΚΥΡΑ - ΜΑΡΘΑ

ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡΗ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ υπό CHARLES RICHTER

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

— Μά πού να το βρω ένα δλόκληρο σελλίνι; Έλα, πάρε δυο πεννούλες. Πάρε τρεις! Τέσσερες! Άκου δώ, σου δίνω πέντε πέννες!

Άλλα αυτή τη φορά, ο τρομερός Ίουδαίος είχε βρει τον ανώτερό του. Άναγκάστηκε να πληρώσει δλόκληρο το σελλίνι του, για να πάρει πίσω το κατάστιχό του. Και γύρισε στο μαγαζί, γεμάτος φούρκα και μνησικακία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

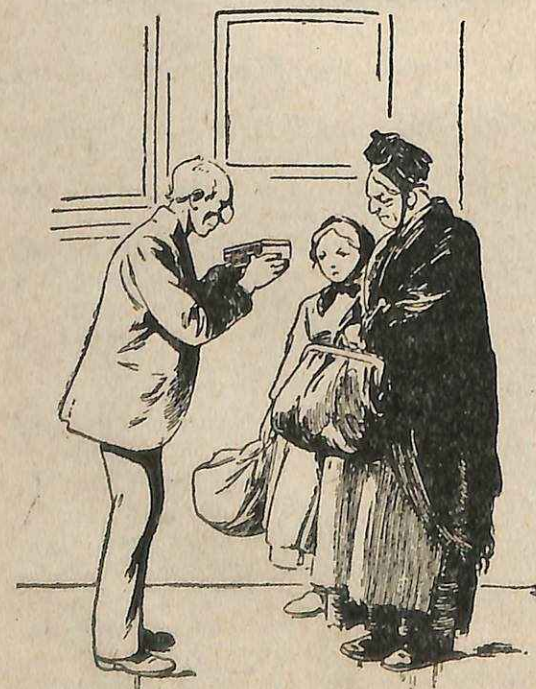
Άπροσδόκητη συμφιλίωση

Όστόσο, οι μέρες που ακολούθησαν ήταν πολύ θλιβερές. Πάει πια η παλιά ελευθερία και χαρά. Ο Σολομών βρέθηκε στην ανάγκη να περιορίσει τη μικρή Λεβάντα στην κάμαρά της και στην κουζίνα.

Στην κουζίνα δεν ήταν κανένα παράθυρο κι' ήλιος δεν είχε ποτέ φανεί εκεί μέσα.

Η κακή τύχη τάφερε να κάνει θαυμάσιο καιρό, κι' ήταν μια λύπη να μένει η μικρούλα κλεισμένη στο σκοτάδι και να συλλογίζεται την ωραία ήλιόλουστη βιτρίνα της.

Στις μελαγχολικές αυτές ώρες που φαι-

«Έκμεταλλευόταν άσυνείδητα τη φτώχεια.» (Σελ. 196, στ. β').

νόταν ατελείωτες, ο νους της μικρής πήγαινε στη μαμά της. Άν ο Θεός της έστειλε πίσω τη μαμά της, τί ώρατα πού θα τελείωναν όλες οι αγωνίες της και τα βόσσανα! Κι' η καρδιά της χτυπούσε δυνατά κάθε φορά πού έρχόταν ο ταχυδρόμος, και ρωτούσε με αγωνία το Σολομών μήπως είχε έρθει γράμμα από τη μαμά της. Μά ο γέρος άπαντούσε πάντοτε όχι, κι' ένα σύννεφο πλάκωνε τότε τη μικρή καρδούλα.

Μά πού μεγάλη λύπη ήταν γι' αυτή ν' άκούει τις άγριες φωνές του Ναθαναήλ και τις σκηνές, πού γινόνταν στο μαγαζί με τους δυστυχισμένους ανθρώπους, πού έρχόνταν να πουλήσουν ό,τι πολύτιμο τους άπόμεινε για ένα κομμάτι ψωμί. Ο Ναθαναήλ ήταν άλύπητος, η καρδιά του δεν ήξερε τί θα πεί συμπόνια. Έκμεταλλευόταν άσυνείδητα τη φτώχεια και την ανάγκη, έγδυνε τα φτωχά εκείνα πλάσματα και τάκανε να υποφέρουν χίλιους δυό εξευτελισμούς για να τους δανείσει λίγα σελλίνια. Κι' όταν έφευγαν κι' έμενε μοναχός του, έβαζε τα γέλια, ευχαριστημένος με την έπιτυχία του και τα κέρδη του.

Μόνο στις έξη, την ώρα πού έφευγε πιά από το μαγαζί, η ζωή γινόταν πάλι ήσυχη και γλυκεία. Τότε μόνο ελευθερωνόταν το πουλάκι κι' η μικρή Λεβάντα είχε πιά το ελεύθερο να τριγυρνά σ' όλο το σπίτι. Άλλα τη ώρα αυτή ήταν σχεδόν νύχτα κι' η μικρούλα δεν είχε πού να πάει. Ο Δίκ δεν φαινόταν πιά, από την ήμερα του έπεισοδίου με το Ναθαναήλ, κι' η κυρά-Νανού έκλεινε το μαγαζάκι της στις πέντε.

Κι' έτσι η μόνη της χαρά ήταν να νοιώθει πως ήταν μόνη με το γεροντάκι, να τρώει μαζί του στο τραπέζι και να κάνει μαζί του τη βραδυνη προσευχή. Άλλα κι' ο Σολομών τώρα πιά ήταν λιγώτερο χαρούμενος από άλλοτε, κι' άν γελοῦσε, το γέλιο του ήταν ψεύτικο και σύντομο. Συλλογιζόταν πάντα το άγνωστο μέλλον ο Σολομών κι' η σκέψη αυτή τον τρώε.

Ήταν δυνατό να κρατήσει πολλόν καιρό η φυλακή αυτή της μικρούλας; Σιγά-σιγά η ύγεία της ά χειρότερη και στα τελευταία θ' άρρώσταине. Άλλα τί μπορούσε να κάμει;

Όστόσο, ο Θεός έστειλε κάποιον να βοηθήσει τη μικρή μας φίλη. Μπορεί κανείς εύκολα να μαντέψει, ότι ήτα η γνωστή μας κυρά-Νανού.

Η καλή μαγειρίσα είχε άνησυχήσει πού δεν έβλεπε τόσον καιρό τη Μαίρη Μόλλη, κι' ένα άπόγεμα ξεκίνησε για να μάθει τί έτρεχε.

Ο Ναθαναήλ την πέρασε για καμμι πελάτισσα κι' άρχισε να την άποπέρνει. Άλλα η κυρά-Νανού του πήρε γρήγορα τον άέρα και στα τελευταία τον φοβέρισε στα σοβαρά, για να την άφίσει να περαιοει. Ο Ναθαναήλ μέριασε χωρίς να το θέλει, γιατί άλλοιώς κινδύνευε να άναποδογυριστεί.

Άνοιξε σαν νοικοκυρά την κουζίνα και πέρασε στην κρεβατοκάμαρα.

— Ά, κυρά-Νανού μου! φώναξε η Λεβάντα μόλις την είδε κι' έπεσε στην άγκαλιά της.

Άμέσως όμως την έπιασαν τα κλάματα και τα ματάκια της έτρεχαν ποτάμι.

Τότε η κυρά-Νανού έγινε θηρίο, έρμισε στο μαγαζί, άρπαξε το Ναθαναήλ από το χέρι και τον ρώτησε άγρια:

— Δέ μου λές, του λόγου σου! Τί έχει το παιδί και κλαίει;

Ο Ναθαναήλ σείσθηκε σαν το καλάμι και μουρμούρισε κάτι άσυνάρτητα λόγια. Η κυρά-Νανού τώρα είχε βάλει τις φωνές:

— Τί τούκανεσ του παιδιού, βρέ Ίουδαΐσκαριώτη; Καλά μου τόπαν, ότι από τότε πού μπήκες δώ μέσα, άλλαξε το μαγαζί. Άλλα να βασανίζεις έν' άθω άγγελουδι, αυτό είναι να σε κάψει ο Θεός! Έτσι μουρχεται να σου στρίψω το λαιμό, δήμει, άγιογδύτη!

Η κυρά-Νανού δέ χωράτευε. Το πρόσωπό της είχε άγριέσει σε τέτοιο σημείο, ώστε πάγωσε η καρδιά του Ναθαναήλ. Μάζεψε τη δύναμή του και έέφυγε από τα χέρια της τρομερής αυτής γυναίκας, άφου έξέσχισε και το μανίκι του. Άρπαξε ύστερα το κασκέτο του κι' έρμισε στο δρόμο σαν παλαβός από την τρομάρα του.

Η κυρά-Νανού έμαθε σύντομα όλα όσα είχαν συμβεί, και μάλλωσε το Σολομών γιατί δεν έτρεξε να την είδοποιήσει. Άλλα πρώτα πρώτα έπρεπε να παρηγορηθεί η μικρή Λεβάντα.

Ευτυχώς τα άκρυα δεν άργησαν να πάψουν και νάρθει το χαμόγελο, ιδίως από τη στιγμή πού συμφώνησαν, ότι κάθε άπόγεμα η κυρά-Νανού θάπερνε μαζί της τη μικρή Λεβάντα και θά την έφερνε πίσω μόνο την ώρα, πού ο έχθρος θά ήταν φευγάτος.

— Άν θέλεις μάλιστα, κύριε Σολομών, την πέρων έγώ για πάντα μαζί μου.

Ο Σολομών χλώμασε.

— Θεέ μου! είπε. Άν θέλει η μικρή Λεβάντα...

Άλλα είχε τόσο πόνο η φωνή του και το πρόσωπό του, ώστε η Μαίρη Μόλλη έπεσε στην άγκαλιά του κι' όρ κίσθηκε ότι ποτέ δέ θά τον άφινε.

— Τό χρυσό μου! στέναξε η κυρά-Νανού. Άς είναι, κύριε Σολομών, δέ ζηλεύω για την προτίμηση. Έχει καρδιά η μικρή και τη δείχνει. Κι' άλοίμονο σε κείνους πού θέλουν το κακό της. Έγώ είμαι δώ και θάχουν να κάμουν με μένα!

Και για να μη χάσει ούτε μέρα, ο Σολομών φίλησε πολλές φορές τη μικρή Λεβάντα και την έδωσε στην κυρά-Νανού, γιατί πρόβλεπε ότι όταν θά γύριζε ο Ναθαναήλ, θά χαλούσε τον κόσμο.

Τί χαρά ένοιωσε μόλις βρέθηκε πάλι στο δρόμο! Έδρεχε, άλλα τί την ένοιαζε; Άρκει πού βρισκόταν έξω στον άέρα του Θεού! Δεν έλειπε παρά μόνον ο Δίκ κι' η σφυρίχτρα του.

Σε λίγο έφτασαν στη μικρή ξύλινη μπαράκα και, καθώς άρχισε να τοιρίζει το λάδι στο τηγάνι, η μικρή Λεβάντα πήρε να καθάρισει τις πατάτες, για να βοηθήσει τη φίλη της.

Άλλα η φωνή της κυρά-Νανού τη σταμάτησε απ' τη δουλειά της.

— Ω, να πάρει η ευχή! φώναξε. Κλείσε γρήγορα το σακκί με τα μήλα, γιατί έρχεται πάλι αυτό το βρωμόπαιδο κατά δώ... Τώρα στάσου να σου δείξω έγώ, παιλιοχαίνι!

Άλλα τότε έγινε κάτι, πού η κυρά-Νανού δεν το περίμενε ποτέ της. Η μικρή Λεβάντα άφισ' ένα χαρούμενο ξεφωνητό, πετάχτηκε άπάνω κι' έτρεξε κοντά στο παιδί.

— Τό χρυσό μου, σκέφθηκε η κυρά-Νανού, πάει να τον διώξει!

Όταν όμως είδε τα δυο παιδιά ν' άγκαλιάζονται και να φιλιούνται, τότε κατάλαβε τί έτρεχε.

Η μικρή Λεβάντα ήταν φιλενάδα... με ποιόν; Με το χειρότερο, το πιο κακό παιδί του κόσμου! Μ' αυτό το τέρας, πού σφύριζε σά δαίμονας από το πρωτό το βράδυ! Μ' αυτόν τον κατεργάρη, πού κατάρφανε και της έπερνε με τρόπο ένα σωρό μήλα!

Τα μάτια της κυρά-Νανού είχαν ιδεί πράγματα και θάματα. Άλλα μ' αυτό πού έβλεπε τώρα, μά την άλήθεια, πήγαινε να χάσει το λογικό της. Κι' όμως δέ χωρούσε καμμι άμβολία για όσα έβλεπε. Η μικρή Λεβάντα πήρε από το χέρι το Δίκ και τον έφερε τρέχοντας στην κυρά-Νανού.

— Κυρά-Νανού! φώναξε, έχω μια χαρά, μια μεγάλη χαρά! Βρήκα το Δίκ! Τόν βλέπεις; Τόν άγαπάς και σύ, κυρά-Νανού;

Η μαγειρίσα άγρίεψε και, σαν από

ένστικτο, πήγε ν' άρπάξει ένα μήλο και να το πετάξει στο κεφάλι του παιδιού, όπως του άξιζε.

Άλλα η μικρή Λεβάντα έλαμπε από τη χαρά της, και το μορτάκι πού κρατούσε δειλά το κασκέτο του στα χέρια, της είπε:

— Καλημέρα, κυρά-Νανού!

Τώρα πιά ήταν πού άναψε και κόρωσε η κυρά-Νανού. Άρπαξ' ένα μήλο για να τον χτυπήσει. Άλλα χωρίς να το θέλει, χωρίς να το καταλάβει κι' η ίδια, αντί να το πετάξει στο κεφάλι, του τόδωσε στο χέρι και του είπε:

— Πάρ' το, μικρέ, και σύρε στο καλό. Και να γίνεις φρόνιμος στο έξης.

Τόσο καλή ήταν, βλέπετε, η κυρά-Νανού, ώστε η καρδιά της μιλούσε, πριν

«Τί τούκανεσ του παιδιού, βρέ Ίουδαΐσκαριώτη;» (Σελ. 196, στ. γ').

από το λογικό της. Δυο χεράκια τυλίχτηκαν τότε στο λαιμό της και δυο φιλιό έσκασαν στα μάγουλά της.

— Ω, σ' ευχαριστώ, κυρά-Νανού! τον άγαπάς και σύ το Δίκ; Νάξερεις τί καλός πού είναι!

Άλήθεια, η κυρά-Νανού πρώτη φορά αντίκρυζε το χαμίνι από κοντά, κι' έβεπε ότι το άδύνατο και χλωμό πρόσωπό του δεν ήταν καθόλου άντιπαθητικό. Τοῦδωσε κι' ένα κομμάτι ψωμί κι' ένα λουχάνικο, κι' η καρδιά της πόνεσε καθώς τόδλεπε να τρώει, στραβό από την πείνα του.

Έτσι λοιπόν τελείωσε ο μεγάλος πόλεμος ανάμεσα στο Δίκ και στην κυρά-Νανού, πού είχε κρατήσει ένα δλόκληρο χρόνο.

— Λοιπόν, χόρτασες; τον ρώτησε όταν τελείωσε το φαγητό του.

Ο Δίκ την κοίταξε μ' εδγνωμοσύνη.

Άλλα η άγγλική του άξιοπρέπεια δεν το έννοούσε έτσι.

— Ευχαριστώ πολύ, κυρία. είπε, για την καλσύνη σας. Άλλα δεν έχω φερθεί κανώς πρέπει μαζί σας και γι' αυτό δέ μπορώ να δεχθώ αυτό το δώρο. Έπιτρέψτε μου λοιπόν να σας δώσω ένα σελλίνι. Αυτό μόνο έχω.

Η μαγειρίσα άρνήθηκε, το μορτάκι έπέμενε. Και μόνο άφου η κυρά-Νανού έκαμε πως θύμωσε και τον φοβέρισε να του δώσει καμμιά με την κουτάλα στο κεφάλι, δέχτηκε να πάρει πίσω τα λεφτά του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

Ένα κλαράκι από λεβάντα.

Λίγες μέρες άργότερα, εκεί πού τηγάινε τις πατάτες της, βλέπει η κυρά-Νανού το Δίκ να τρέχει προς το μαγαζί.

Η πρώτη κίνησή της ήταν να σκεπάσει άμέσως το καλάθι με τα μήλα, άλλα ύστερα θυμήθηκε ξαφνικά ότι δεν είχε πιά κανένα φόβο από το χαμίνι.

— Έδω είναι η μικρή Λεβάντα; ρώτησε το παιδί λαχανιασμένο.

— Δέ ήρθε ακόμα, παιδί μου. Άλλα όπου νάναι, έφτασε. Τη θέλεις τίποτα;

— Ναι, έχω μια παραγγελία. Φαίνεται πως είναι κάτι σπουδαίο.

Θά πάω τρεχάλα στο Σολομών. Φοβάμαι όμως μην είναι εκείνος ο άλλος Άβραάμιος και με άρπάξει. Άς είναι, θά τα βγάλω πέρα.

Και πριν προφτάσει να του πεί τίποτα η κυρά-Νανού, έφυγε τρέχοντας κατά το μαγαζί του Έβραίου.

Ο Ναθαναήλ ήταν στα κέφια του εκείνη τη στιγμή. Η καρδιά του γέμιζε από χαρά, γιατί πριν από ένα λεπτό είχε δείξει όλη τη σκληρότητα και την πονηριά του για να γδύσει ένα φτωχό πελάτη του.

Άγρίεψε βέβαια μόλις αντίκρυσε το παιδί, πού τοῦχε πάρει το σελλίνι, και το ρώτησε ξερά τί γύρευε. Ο Δίκ άπάντησε ότι ήταν μεγάλη ανάγκη να μιλήσει στη Λεβάντα κι' ο Ναθαναήλ δεν έφερε καμμιάν αντίρρηση. Ο μικρός βρήκε τη φίλη του να χύνει άφθονα άκρυα πάνω στα μαξιλάρια της.

— Άχ, Δίκ! φώναξε μόλις τον είδε. Δεν ξέρεις τί κακός πού είναι αυτός ο άνθρωπος! Είχε έρθει τώρα δά η γυναίκα εκείνη, πού είχε άφίσει στον παππού-Σολομών τη χρυσή κουδουνίστρα του μωρού της. Τό μωρό είναι άρρωστο και γυρεύει την κουδουνίστρα του. Άν άκουγες, Δίκ, τί της είπε! Της είπε ότι έπρεπε να φέρει τα λεφτά όλα και ένα σωρό τόκους ως την πεντάρα, άλλοιώς δεν της έδινε την κουδουνίστρα.

(Ακολουθεί)

ΜΙΚ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

(Εθνικόν Ἀριστεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

με σκίτσα της δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

— Μά υποθέτω, μου αποκρίθηκε. Βέβαια, με το τραίνο που φεύγει το μεσημέρι. Θα πάει πρώτα στο Αίγιο. Κι' από εκεί, με το ταχυδρομικό λεωφορείο, στο χωριό σας.

Φαντάστηκα πάλι τη χαρά των δικών μου, όταν θα το λάβαιναν, κι' υποσχέθηκα στον εαυτό μου να τους γράψω πάντα, όσο κουρασμένος και νυσταγμένος κι' αν ήμουν.

Τί ευκολία, αλήθεια, και τί ευεργεσία αυτό το Ταχυδρομείο! Άλλη φορά, στα παλιά τα χρόνια, για να στείλεις ένα γράμμα ή ένα πράγμα στην πατρίδα σου, έπρεπε νασαι τυχερός και να βρης ταξιδιώτη που θα σουκανε τη χάρη να το πάρει. Σήμερα του κολλας ένα γραμματόσημο, το ρίχνεις σ' ένα κουτί, κι' η δουλειά σου έγινε άψε-σθύσε.

Μά τον παλιό καιρό δεν υπήρχε βέβαια κι' αυτή η μεγάλη ευκολία κι' η γρηγοράδα της συγκοινωνίας. Ούτε βαπόρια τότε, ούτε σιδηρόδρομοι, ούτε ηλεκτροκίνητα, ούτε αυτοκίνητα, ούτε αεροπλάνα... Ωστόσο, ως είν' εύλογη μένος ο ευεργέτης του κόσμου, ο έφευρέτης του Γραμματόσημου!

8. Μεγάλη Παρασκευή.

Η πρωινή ύψη της μεγάλης πόλης που πρωτόβλεπα, μου ήταν πολύ ευχάριστη, και ήθελα να τριγυρίσω ακόμα, χαζεύοντας έδω κι' εκεί και ρωτώντας για το κάθε τί το Φάνη. Μ' άφου ο Πανάγαρης μ' είπε πως είχαμε δουλειά, μετά ένα τέταρτο είμαστε πίσω στην αποθήκη.

Ω, δουλειά και δουλειά!.. Γρήγορα, βιαστικά, ή αποθήκη μας έπρεπε να μεταμορφωθεί σε θέατρο για το Πάσχα. Τη Μεγάλη Παρασκευή δεν εργαζόταν κανένας. Για την ετοιμασία λοιπόν, μόλις είχαμε στη διάθεσή μας δυο μέρες: την Πέμπτη και το Σάββατο. Θα προφταίναμε;

Ο Πανάγαρης είχε φωνάξει κιόλα να μαραχιδ—όπως στο χωριό μας, θυμάσαι, τον ψυχοπατέρα μου, —που είχε αρχίσει κιόλα να φτιάχνει την απαραίτητη εξέδρα. Έμεις τον βοηθούσαμε σ' ό,τι μπορούσαμε και σ' ό,τι χρειαζόταν.

Όπως πάντα, ο θιασάρχης διέυθυνε την εργασία, κάνοντας κι' αυτός την περισσότερη. Έτσι βγή σχεδόν την ημέρα την περάσαμε στην αποθήκη. Μόλις λείψαμε καμμιάν ώρα, για να φάμε στο κυρ-Ήλία και να ξεκουραστούμε. Κι' ως το βράδυ, ή σάλα του θεάτρου μας ήταν

σχεδόν έτοιμη, με την εξέδρα της, με τους πάγκους της, με τα κάγκελά της. Δεν έλειπε παρά η διακόσμηση.

Ο πατρινός όμως μαραγκός, νέος άνθρωπος, δεν είχε παιδιά για να μπαίνουν στο θέατρο χάρισμα. Κι' ο καϊμέ-νος ο Πανάγαρης αναγκάστηκε να του δώσει ένα σωρό λεφτά για την εργασία του. Πολύ περισσότερα ξόδεψε, για ν' αγοράσει ξυλεία και να νοικιάσει πάγκους και σκαμνιά. Δεν τον ένοιαζε όμως. Την ξυλεία, φεύγοντας, θα την ξαναπουλούσε, όπως τόκαμε και στο χωριό μας. Κι' είχε μεγάλες ελπίδες πως στην Πάτρα οι δουλειές μας θα πήγαιναν τόσο καλά, ώστε να βγούν όλ' αυτά τα έξοδα και να μείνι και καλός διάφορος στο θιασάρχη. Ήμερες που ήταν τελοςπάντων, μόνο ζημιά δε φοβόταν στη μεγάλη πόλη, ένα λαϊκό θεατράκι σαν το δικό μας.

Εγώ μόνο φοβόμουν... για μένα. Θα τα κατάφερα για πρώτη φορά; Θα μπορούσα να τραγουδήσω καλά μπροστά στον κόσμο που θα γέμιζε τη σάλα; Και το κακό ήταν, που με τις σκοτούρες της ετοιμασίας, την Πέμπτη, δεν πρό-ρεσα καθόλου να ξαναπεράσω τα τραγούδια μου. Τη Μεγάλη Παρασκευή ή χι βέβαια. Θα μπορούσα τουλάχιστο το Σάββατο;

— Μή φοβάσαι! μου έλεγε ο Πανάγαρης. Πρώτο που τα ξέρεις καλά. Έπειτα, το Σάββατο θα κάνουμε γενική δοκιμή. Δεν ξέρω εγώ;

Αλήθεια, εκείνος ήξερε. Κι' όμως εγώ δεν μπορούσα να ήσυχάσω. Κι' όταν συλλογιζόμουν αυτή την έναρξη, αυτή την πρώτη μου εμφάνιση στο κοινό, — το ντεμπούτο μου, καθώς το έλεγε στη θεατρική γλώσσα ο Πανάγαρης, — μ' έπιανε ή ίδια εκείνη άνησυχία, ή ίδια εκείνη αγωνία που αίστανόμουν, όσο καλά κι' αν ήξερα τα μαθήματα μου, όταν πλησίαζε ή ημέρα των εξετάσεων...

Το βράδυ πήγαμε όλοι στην έκκλησι-σά, την Παντάνασσα, νακούσουμε τα Δώδεκα Ευαγγέλια. Ήρθε μαζί μας κι' ο κυρ-Ήλιος με τη γυναίκα του και την Άγλαϊτσα.

Μεγάλη ή έκκλησιά, πολλά τα φώτα, πλούσια τα στολίδια κι' ο κόσμος πυκνός. Μά και στο χωριό μας έχουμε μια μεγάλη κι' όμορφη έκκλησιά, καταστόλιστη, που πολλές φορές την είδα έτσι γεμάτη. Γι' αυτό ή Παντάνασσα, κείνο το βράδυ, δεν μούκανε δά και τόσο έντύπωση. Μου φαινόταν απάνω

—κάτω πως βρίσκομαι στη δική μας Βαγγελίστρα, στην πανήγυρη του Μάρτη, όταν μαζεύεται κεί όλο το χωριό κάνοντας «μονοκλησιά».

Η διαφορά ήταν πως ή Πάτρα είχε άλλες δέκα τουλάχιστο έκκλησιές, πα την ίδια ώρα ήταν το ίδιο κοσμοπλη-μυρισμένες. Έτσι μούπε ο Φάνης μ-στιγμή που φώναξα «πωπώ, τί κόσμος!

Φυσικά, το χωριό μας δεν είναι παρά μια χωμόπολη, ενώ ή Πάτρα είναι μ-μεγάλη πόλη με σαράντα χιλιάδες κατοίκους, — σήμερα μάλιστα έχει πολύ περισσότερους, — δεύτερη ή τρίτη, κείνον τον καιρό στην Ελλάδα, ύστερ' από την Αθήνα και τον Πειραιά.

Κατακουρασμένοι απ' τη ζόρικη δουλειά της ημέρας, δεν μπορούσαμε να σταθούμε σ' όλη την ακολουθία. Κι' άφου έβγαλαν πιά τον Σταυρό, προχωρήσαμε σχίζοντας με κόπο το πλήθος άσπασθήκαμε ευλαδικά τα ματωμένα πόδια του Σταυρωμένου και σιγά-σιγά γυρίσαμε σπίτι.

Τί γρήγορα που συνηθίζει το παιδί στο καινούργιο και το αλλοιούτικο! Η μαμά μας στο κυρ-Ήλία, τη δεύτερη αυτή νύχτα, μου φάνηκε τόσο γνώριμη, σά να καθόμουν εκεί-μέσα ένα χρόνο. Πλάγιασα άμέσως. Και με τη νύστα που είχα, αποκοιμήθηκα σε λίγες στιγμές. Που ή χτεσινή αγρύπνια και συλλογή!

Την άλλη μέρα ο Πανάγαρης μ' είπε: — Άγία και Μεγάλη Παρασκευή σήμερα, παιδιά μου. Έργασία δεν έχει. Θα ξεκουρασθώ. Κι' ο Δήμητρης θα έλ-λίγο την Πάτρα που δεν την ξέρει. Άλλά πρώτα στην Έκκλησιά. Σήμερα πηγαίνουν όλοι οι Χριστιανοί. Κι' εκείνοι ακόμα που δεν παρασυχνάουν τον άλλο χρόνο.

Κι' από το σπίτι, πήγαμε πάλι ίσια στην έκκλησιά και μείναμε ως το τέλος που έβαλαν το Χριστό στον άνθοςτόλιστο Επιτάφιο κι' άρχισαν οι καμπάνες να χτυπούν πένθιμα. Τότε γυρίσαμε κι' άλλες έκκλησιές, σεργιανίσαμε κάμποσο στην πόλη, φάγαμε το μεσημέρι στο κυρ-Ήλία και ξαναβγήκαμε για περίπατο, ο Φάνης, ή Νίνα κι' εγώ.

Ήταν μια μέρα γλυκειά. Ο ούρανός άσυννέφιαστος, ο ήλιος λαμπρός, ή θάλασσα γαλή. Κι' όσο έβλεπα την Πάτρα, τόσο μου άρεσε. Είναι, αλήθεια, μια όμορφη πόλη, με ίσιους δρόμους, που σχηματίζουν κανονικά τετράγωνα, με κομψά σπίτια, με μεγάλες πλατείες. Και τώρα ακόμα, ύστερ' από τόσους τόπους που έχω ιδεί, όταν κάπου-κάπου περνά από την Πάτρα, ευχαριστιέμαι. Άλλά τότε που ήμουν ένα ξέθαλτο παιδί, με μάγεψε αληθινά το άσυνήθιστο για μένα μεγαλείο της.

Πήγαμε παντού εκείνο τ' απόγεμα. Τριγυρίσαμε την προκυμαία, περπατή-

σαμε στην παραλιακή πλατεία του Γεωργίου, πήγαμε στα Ψηλά Άλώνια, άλλη πλατεία ακόμα μεγαλύτερη, χωθήκαμε στις γειτονιές, ανεβήκαμε απ' τα σκαλάνια στην απάνω χώρα, την Παλιά Πάτρα, που φτάνει ως το Κάστρο...

Ο Φάνης μου τα εξήγούσε όλα; Έδώ είναι το Νομαρχείο, — ξέρεις, ή Πάτρα έχει και Νομαρχή είναι πρωτεύουσα του Νομού — έδω είναι το Δικαστήριο... έδω είναι το Πρώτο Γυμνάσιο, — ξέρεις, ή Πάτρα έχει κι' άλλα Γυμνάσια — αυτό είναι το Λεσχίδιο... αυτό είναι το Θέατρο... (φαντάσου να τ'χαμε μεις!...) Και μια στιγμή, που κοιτάξαμε από τη μεγάλη εξέδρα της προκυμαίας το λιμάνι με τα πλοία, μικρά και μεγάλα, που στέκονταν ήσυχα κι' είχαν μεσίστιες τις σημαίες για το πένθος της Μεγάλης Παρασκευής, μου είπε:

— Και που νάσουν έδω καλοκαίρι, να ιδής τί γίνεται με το φόρτωμα της σταφίδας! Βαπόρια, μαούνες, γεμάτα το λιμάνι κάσες και βαρέλια με σταφίδα, γεμάτη ή προκυμαία και κόσμος, φασαρία, κακό. Έγώ έτυχα πέρου τον Αύγουστο. Και στο Αίγιο το ίδιο. Αυτά τα μέρη βγάζουν την περισσότερη και την καλύτερη σταφίδα. Δεν είδες άμπέλια που περάσαμε ως να φτάσουμε δώ;

Μά κάτι ήξερα κι' εγώ από σταφίδα. Γιατί και το χωριό μου βγάζει κάμποση, και τον Αύγουστο τη στέλνει στο Αίγιο, κι' από κεί φορτώνεται στα βαπόρια και στα καράβια για την Αγγλία ή την Αμερική. Ήξερα ακόμη πως ή σταφίδα, για τα μέρη αυτά που εϋδοκιμεί ή φυτεία της, είναι πλούτος μεγάλος. Βγάζουν καρπό και μπάζουν χρυσάφι.

Έτσι σεργιανίσαμε ως το βράδυ, ο Φάνης, ή Νίνα κι' εγώ. Κι' όταν γυρίσαμε στο κυρ-Ήλία, ο Πανάγαρης που μ' ε περίμενε, μ' ε μοίρασε κίτρινα κεράκια για να πάμε στον Επιτάφιο. Ήρθε όμως και κείνος μαζί μας, γιατί όση έμπιστοσύνη κι' αν είχε στο φρόνιμο Φάνη, φοβόταν να μ' ε αφήσει, τρία παιδιά μόνάχα, νύχτα, μέσ' στο κακό που γινόταν τότε στην Πάτρα, με τις λιτα-νείες των Επιταφίων.

Ακόμα θυμώμαι το κακό αυτό, τα άκατάπαντα μπάμο-μπόμο, τον άγριο χαλκουνό που έλεμο όπως τον έλεγαν, την άναστατήση, το στρίμωγμα, τα τρεχάματα του φοβισμένου κόσμου... Δεν έρριχναν μόνο χαλκούνια, αλλά σε μέρη-μέρη και πιστόλια κι' ο κόσμος έφευγε κι' ή λιτανεία σκορπιζόταν.

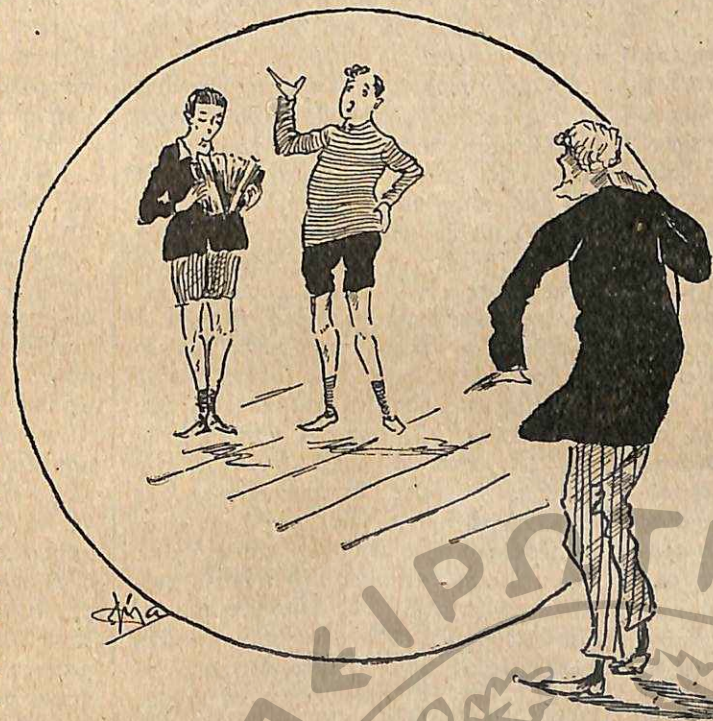
Το θέαμα με φόβισε, αλλά, να πώ

την αλήθεια, και με διασκέδασε. Παιδί τότε, δεν λογάριζα πολύ τον κίνδυνο, ούτε ήξερα πως αυτά είναι έθιμα άγρια, άταίριαστα έθιμα διόλου σε μια χώρα χριστιανική και μάλιστα την πένθιμη νύχτα των Επιταφίων. Πυροτεχνήματα και πιστολιές στην κηδεία του Χριστού! πάει!

Άς είναι. Με τον καιρό, με τον πολιτισμό, τ' άγρια αυτά και τα βάρβαρα πέρασαν. Ο χαλκουνόπολεμος που με φόβισε και με διασκέδασε την άξέχαστη εκείνη παιδική μου νύχτα, δεν γίνεται π' ά ούτε στην Πάτρα, ούτε ίσως πουθενά.

9. Το πρώτο τραγούδι

Την άλλη μέρα — Μεγά Σάββατο, — στολίσαμε το καινούργιο μας θέατρο.

«Η δοκιμή βάσταξε μια δολάκη ώρα...» (Σελ. 199, στ. γ')

Στρώσαμε το χαλί στην εξέδρα, κρεμάσαμε τον κόκκινο μπερντέ στην πόρτα, άραδιάσαμε σε τάξη τα σκαμνιά και τους πάγκους, βάλαμε δώ και κεί μερικές γιρλάντες από μύρτα, στήσαμε το Πανόραμα, σκουπίσαμε, ξεσκονίσαμε, καθαρίσαμε, όπως σ' ένα σπίτι που έχει γιορτή κι' ετοιμάζεται να δεχτή κόσμο. «Ολ' αυτά μου φαινόταν σά να γίνονταν για μένα, μόνο για μένα. Η σάλα εκείνη μου θύμιζε το σχολείο μας, όταν το στολίζαμε για τη γιορτή των εξετάσεων. Και βοηθώντας όλοένα στο συγκο-ρισμό, δεν έπαυα να συλλογιέμαι πως αύριο, για πρώτη φορά, ήθελα να μπρο-στά σε κόσμο να πώ τα τραγούδια που είχα μάθει. Ο ίδιος φόβος με κρατού-σε, ή ίδια αγωνία μου έσφιγγε την καρ-διά, Κάθε λίγο και λιγάκι θύμιζα στον Πανάγαρη τη δοκιμή που μου υποσχέ-

θηκε. Ώς που τον έκαμα να χάσει την υπομονή και να μου φωνάξει:

— Έ, μά για να σου πώ! Θα μ' αφήσης να κάμω τη δουλειά μου; Η νομίζεις πως μόνο την έννοια σου έχουμε; Δεν τόλμησα να το πώ ξαναπώ. Και περίμενα πιά να το θυμηθώ μόνάχος του.

Ο Πανάγαρης όμως δεν ήταν απ' εκείνους που ξεχνούν ή άμελούν. Και τ' απόγεμα, άφου είχε τελειώσει πιά ή διακόσμηση, με φώναξε:

— Έλα δώ τώρα, κύριε, έσύ που νό-μιμες πώς θα σ' αφίναμε να βγής αύριο άμελέτητος! Μά δεν καταλαβαίνεις λοι-πόν πως όσο συμφέρο έχεις έσύ να τ' α-πής καλά, άλλο τόσο έχω κι' εγώ;.. Έμπρός! δοκιμή!

Ο Φάνης πήρε τη φουσαρμόνικά του, το μόνο όργανο που θα με συνο-δευε, κι' εγώ στάθηκα να πώ τα τραγούδια μου, κι' εκεί-να που ήθελα μόνος μου, κι' εκείνα που θα τα λέγαμε όλοι μαζί.

Θυμώμαι το πρώτο. Μένει και θα μείνι για μένα άξέχα-στο παντοτινά. Τί νόστιμο, τί έξυπνο, τί χαριτωμένο τραγου-δάκι! Είχε γοργό το μέτρο, ζωηρό το ρυθμό, κι' έπρεπε να το λέω όρθιος, με ρυθμικά κι-νήματα του κεφαλιού και του κορμιού σά να χορεύω:

Κεί που π' ε, λέει,
Στο χωριό, λέει,
Μή χτυπάς, λέει,
Κάθε πόρτα, λέει,
Γιατί είναι, λέει,
Και καλοί, λέει,
Και κακοί!

Κι' όλ' αυτά τα λέει, λέει
Ήγηγη Μαριώ!

Τέτοια τραγουδάκια μ' ε μά-θαينه πάντα ο Πανάγαρης. Ήθελε να-ναι όμορφα, σεμνά, ταιριαστά στο στό-μα παιδιών. Τα διάλεγε από ένα χοντρό βιβλίο που είχε στην κασέλα του, — ήταν μια παλιά «Ανθολογία», — και, ό-ταν δεν ήταν τονισμένα, τους έβαζε ο ίδιος τη μουσική που τους ταιρίαζε.

Μια δολάκη ώρα βάσταξε ή «γε-νική» δοκιμή. Κι' είδα τότε αυτό το πε-ρίεργο: εγώ που τη γύρευα τόσο, τη βα-ρέθηκα στο τέλος, κουράστηκα κι' ενό-μιζα πιά πως ήξερα τα τραγούδια μου «τέλεια». Ο Πανάγαρης όμως, άκούρα-στος, επίμονος, υπομονητικός, μ' έκανε όλοένα να τα λέω και να τα ξαναλέω, γιατί κάθε φορά μου έβρισκε καινούρ-για λάθη!

Μά και κάθε φορά τάλεγα πιο καλά, και κάθε φορά πλησίαζα πιο πολύ στο Τέλειο.
(Ακολουθεί)

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΣΠΕΡΑ

‘Απ’ τοῦ βουνοῦ τὴν κορυφὴν
ὁ ἥλιος μᾶς χαϊρέτησε
κι’ ἀπλώθηκε σιγά-σιγά
ὀλόγλυκεια ἡ βραδιά·
μελωδικὴ ἀνταπόκριση,
κάθε πουλὶ τερέτισε
μέσ’ στὰ κλαδιά.

‘Ολόδροσο τὸ βραδινὸ
τάγερη μοσκομύρισε
τοῦ κήπου οἱ φράχτες, οἱ βραγιᾶς
ξεχύνουν εὐωδιά,
καὶ τρυφερὴ, ἀνεξήγητη
μιὰ νοσταλγία πλημμύρισε
κάθε καρδιά.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΟΥΛΗΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΡΟΤΕΡΗΜΑΤΑ ΚΙ’ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΑ

‘Αγαπητοί μου,

ΕΝ με τυφλώνει ἡ ἀγάπη ποῦ
ἔχω στὴ Χιονία, τὴ γατούλα
μου: βλέπω τὰ προτερήματά
της, ἀλλὰ βλέπω καὶ τὰ ἐλατ-
τώματά της. Καὶ στὰ δεύτερα βέβαια
πρέπει νὰ καταταχθῇ ἡ περιφάνεια της
κι’ ἡ «αὐταρχικότης». Τῶς παρὶ, φαί-
νεται, πολὺ ἀπάνω της. Νομίζει πὼς αὐ-
τὴ εἶναι κι’ ἄλλος δὲν εἶναι. Καὶ μόνο
ἀπὸ τὸν τρόπο ποῦ κάνει τὴν ἐμφάνισή
της, αὐτὸ τὸ καταλαβαίνει κανένας ἀμέ-
σως: Μπαίνει πάντα ὀρηκτικά, μὲ φού-
ρια, μὲ μπρίο, μὲ καμάρι, καὶ μ’ ἕνα
μικρὸ νιαούρισμα, πολὺ ἐπιταχτικό, σὰ
νὰ λέγῃ: «Ἐδῶ εἰμ’ ἐγώ! Τὸ νοῦ σας!
Ἀφήστε τα τώρα ὅλα καὶ μὴν προσέ-
χετε παρὰ σὲ μένα!» Οἱ ἄλλες γάτες
μπαίνουν δειλά, διακριτικά. σχεδὸν προ-
φυλακτικά. Ἡ δική μου εἰσorma σὰν
κατακτήτρια, μὲ τὴν οὐρὰ ψηλά, καί,
ὅπως μερικὲς κυρίες ποῦ τῆς μοιάζουν,
ἀρχίζει ἀμέσως τὴν... κουδέντα μὲ ὀ-
λους.

Στέκεται, κάθεται ἡ ξαπλώνεται ὅ-
που θέλει. Ἀδύνατο νὰ μείνῃ ἐκεῖ ποῦ
θὰ τὴ βάλῃς, ἀδύνατο νὰ σταθῇ νὰ τὴν
πιάσῃς, νὰ τὴ χαϊδέψῃς, ἀν δὲν θέλῃ
κι’ αὐτὴ. Ἐπίσης, ὅταν ἔχει ὄρεξη γιὰ
χάδια, ἀδύνατο νὰ σ’ ἀφήσῃ σὲ ἡσυχία.
Τὴ μαλώνεις; σὲ κοροϊδεύει. Τὴ διώ-
χνεις; ξαναγυρίζει. Κι’ ἐπειδὴ ξέρεί πὼς
δὲν τολμᾷ νὰ τὴ χτυπήσῃς, — ὦ, αὐτὸ
ἡ καταργάρα τὸ ξέρεί πολὺ καλά, γιατί
ποῖς ποτὲ τόλμησε νὰ τὴ χτυπήσῃς, —
ἐπιμένει ὥς νὰ τῆς κἀνῃς τὸ κέφι της.
Εἶναι ὅλο «ἀξίωση». Πότε θέλει τοῦτο,
πότε κείνο. Καὶ τὸ θέλει μὲ τόση δύνα-
μη, ποῦ ἡ δική σου ἐκμηδενίζεται.

Μ’ ὅλ’ αὐτά, ἔχει κι’ ἕνα μεγάλο προ-
τέρημα: Ποτὲ δὲν παίρνει τίποτα μονά-
χη της. Πεινάει, τὸ ψωμί, τὰ φαγιά, εἶ-
ναι ἀπάνω στὸ τραπέζι, στὸ μπουφέ.
Δὲν τ’ ἀγγίζει! Μόνο σὲ παρακαλεῖ νὰ
τῆς δώσῃς. Μπορεῖ νὰ γίνετα φορτικὴ
ἀπὸ τὰ πολλὰ παρακάλια. — νιαουρίσμα-
τα, γουργουρίσματα, κουτουλήματα, χά-

δια, — ἀλλ’ ἀν δὲν τῆς δώσῃς, δὲν τρώει
οὔτε ψίχουλο. Μὲ μεγαλύτερη μάλιστα
εὐχαρίστηση τὸ τρώει ἀπὸ τὸ χέρι σου,
ἀπευθείας. Ἄν τῆς ρίξῃς κάτι τί, κοι-
τάζει ἀκόμα τὸ χέρι σου, μὴν κρατῆς
τίποτ’ ἄλλο, γιὰ νὰ τὸ προτιμήσῃ. Αὐ-
τὸ τὸ κάνει ἀκόμα καὶ μὲ τὰ μπισκοτά-
κια ποῦ εἶναι ἡ τρέλλα της. Ξέρεί μά-
λιστα πὼς στὴν κἀμαρα, στὸ βάθος τῆς
ντουλάπας, ὑπάρχει ἕνα τενεκεδένιο κου-
τί γεμάτο μπισκοτάκια... γι’ αὐτήν.
Κάθε τόσο, καὶ προπάντων τὴ νύχτα,
πρὶν πέσῃ νὰ κοιμηθῇ, τὰ θυμάται. Πλη-
σιάζει τότε τὴ ντουλάπα, πηδᾷ σ’ ἕνα
σκαμνάκι, ψηλώνει ὥς τὸ μάτσο τῶν
κλειδιῶν ποῦ κρέμεται ἀπὸ τὴν κλειδα-
ριά, καὶ τὸ χτυπᾷ μὲ τὸ χεράκι της. Εἴ-
ναι τὸ σύνθημα, ἡ εἰδοποίηση πὼς θέ-
λει μπισκότο. Καὶ δὲν ἡσυχάζει, ἀν δὲν
ἀνοίξῃ ἡ ντουλάπα καὶ δὲν βγῇ τὸ τε-
νεκεδένιο κουτί...

Ἄλλο προτέρημα, — προτέρημα αὐτὸ
καὶ τῆς καρδιάς μαζί καὶ τοῦ νοῦ. Ἐχει
ἀκριδέστατη συναίσθηση τοῦ χρόνου ποῦ
περνᾷ. Κι’ αὐτὸ τὸ συμπεριφέρει ἀπὸ
τὴν ἀκόλουθη παρατήρηση: Κάθε φο-
ρὰ ποῦ μὲ ξαναβλέπει ὕστερ’ ἀπὸ ἕνα
χρονικὸ διάστημα κάπως μεγάλο, μοῦ
κάνει χαρὲς καὶ χάδια. Λοιπόν, τὰ χά-
δια της εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ χρόνο·
δηλαδή τόσο περισσότερα χάδια μοῦ κά-
νει ὅσο περισσότερη ὥρα ἔχει νὰ μὲ ἴδῃ.
Αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ παρασταθῇ καὶ
μαθηματικά: 1 ὥρα, Α χάδια· 2 ὥ-
ρες, 2Α χάδια· 3 ὥρες 3Α χάδια. Καὶ
καθεξῆς. Γι’ αὐτὸ, τὰ περισσότερα μοῦ
τὰ κάνει τὸ πρωῒ, ὅταν τύχῃ νὰ «δια-
νυκτερεύσῃ» ἔξω ἀπὸ τὴν κἀμαρά μου.
Μόλις ἀνοίξῃ κάποιος τὴν πόρτα, τρυ-
πώνει μέσα, πηδᾷ στὸ κρεβάτι μου μ’
ἕνα νιαούρισμα ποῦ εἶναι καθαυτὸ ἕνα
«καλημέρα», καὶ δὲν μᾶφνει πιά σὲ ἡ-
συχία! Γιὰ νὰ σηκωθῶ καὶ νὰ ντυθῶ,
πρέπει νὰ τὴν ξεκολλήσω μὲ χίλια στα-
νιά ἀπὸ τὸ σῆκρο μου καὶ νὰ τὴν πε-
τάξω στὴ διπλανή. Ἐκεῖ συνήθως μὲ
περιμένει, ὥς νὰ βγῶ, γιὰ νὰ κατήσῃ
νὰ πάρω τὸ γάλα μου. Τότε κάθεται κι’
ἐκείνη δίπλα μου σὲ μιὰ καρέκλα. Μὲ
τὸ ἕνα χεράκι ἀκυμπισμένο στὸ τρα-
πέζι, μὲ τὸ ἄλλο ψηλά, τὰ κοιτάζει ὅλα
μὲ κοιτάζει στὰ μάτια. καὶ περιμένει
πότε νὰ τῆς βάλω στὸ στόμα λιγάκι ψωμί.
Νὰ σὰς πῶ λοιπὸν ὅλη τὴν ἀλήθεια;
Σὲ τέτοιες στιγμές, ἡ Χιονία δὲν μοῦ
φαίνεται πιά μιὰ γατούλα· μοῦ φαίνεται
σὰν ἕνα ἀνθρωπάκι ποῦ δὲν τοῦ λείπει
παρὰ ἡ μιλιὰ. Δηλαδή ἀν τοῦ λείπῃ κι’
αὐτὴ· γιατί τί ἄλλο παρὰ μιλιὰ εἶναι τὸ
τόσο ἀλλοφρετικὸν ὅσο κάθε περιστάση, τὸ
τόσο ἐκφραστικὸ νιαούρισμά της;

Οἱ γάτες, καθὼς ξέρετε, περισσότερο
κοιμοῦνται τὴν ἡμέρα παρὰ τὴ νύχτα.
Κι’ ἡ δική μου, τὴν ἡμέρα κοιμάται
συνήθως στὸν καναπέ τοῦ γραφείου μου,
— νὰ, ὅπως τώρα ποῦ σὰς γράφω, — κου-

λουριασμένη στὴν μέση ἀκριδῶς ἐνῆς
μεγάλου στρογγυλοῦ μαξιλαριοῦ, ποῦ ἐν-
τελῶς αὐθαίρετα τὸ πῆρε στὴν κατο-
χή της. Ἐδῶ ἀνοίγω μιὰ παρένθεση·
Μὲ τί ἀκριδεῖα, ἀλήθεια, οἱ γάτες βρί-
σκουν πάντα τὸ κέντρο ἢ τὸ κέντρο
τὸ κέντρο ἐνῶς στρογγυλοῦ μαξιλαριοῦ
δὲν εἶναι βέβαια τόσο δύσκολο· ἀλλὰ
ἐγὼ βλέπω τὴ γατούλα μου νὰ τὸ βρί-
σκει καὶ στὸ πιὸ μεγάλο κρεβάτι ἡ
χαλί. Ξαπλώνεται πάντα καὶ κοιμάται
καταμεσὶς. Ἄν μετρήσετε τίς ἀποστά-
σεις κι’ ἀπὸ τίς τέσσερες μεριές, θὰ
τίς βρῆτε ἴσως μέχρι χιλιοστοῦ. Δὲν εἶ-
ναι περίεργο; ὅ,τι θὰ δυσκολευόταν ἕνας
ἄνθρωπος νὰ κάμῃ χωρὶς μέτρο, χωρὶς
διαδότη, τὸ ζῶο τὸ κάνει μόνο μὲ τὸ
ἐνστικτὸ του. Γιατί τὸ ἐνστικτὸ βέβαια
σπρώχνει τὴ γάτα νὰ ξαπλώνεται στὸ
σημεῖο ἐκεῖνο ποῦ ἀπέχει τὸ ἴδιο ἀπ’
ὅλα τὰ ἄκρα κι’ ἐπομένως εἶναι πιὸ
προφυλαγμένο ἀπὸ κάθε ἄλλο. Ἐδῶ
κλείνω τὴν παρένθεση κι’ ἐξακολουθῶ.

Ἡ γατούλα λοιπὸν κοιμάται κουλου-
ριασμένη στὸ μαξιλάρι της. Σιγά-σιγά
τὴν πλησιάζω καὶ σκύβω ἀπὸ πάνω
της... Μὲ εἶδε; Ὅχι, ἔχει τὰ μάτια
της κλειστά. Μὲ ἄκουσε; Δὲν ἔκαμα
τὸν ἐλάχιστο θόρυβο. Κι’ ὅμως! ἀμέ-
σως ξυπνᾷ, μὲ κοιτάζει μιὰ στιγμὴ, νια-
ουρίζει καὶ ξανακοιμάται, ἀλλάζοντας
μόνο τὴ θέση τοῦ κεφαλιοῦ. Σὲ λίγο,
μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, τὴν ξαναπλησιάζω.
Τί κάνει τότε, νομίζετε; Στὸν ὕπνο της
μοῦ κουνᾷ τὴν οὐρὰ της! Σὰ νὰ μοῦ
λέγῃ: «Σὲ ἄκουσα, μὰ βαριέμαι, καὶ μέ-
νε, νὰ ξανανοίξω τὰ μάτια. Ἄσε με νὰ
κοιμηθῶ... νυστάζω ἀκόμα...». Καὶ
σιγά-σιγά ἡ οὐρὰ ἡσυχάζει... Μιὰ μέ-
ρα, ποῦ ἔτυχε στὸ γραφεῖο μου ὁ κ.
Στασινόπουλος κι’ ἔκαμα τὸ πείραμα
μπροστά του, ἔμεινε ἐκπληκτος καὶ δὲν
ἤξερε πὼς νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Μόνο θυμή-
θηκε ἕνα γέρο κλητῆρα, σὲ κάποιο δη-
μόσιο γραφεῖο, ποῦ συχνὰ στὴν ἀκρὴ
τοῦ τὸν ἐπαίρει ὁ ὕπνος; κι’ ὅταν ἐνοιω-
θε πὼς ἐμπαινε ὁ προϊστάμενος, ἐπαίξε,
χωρὶς νὰ νοίγῃ τὰ μάτια του, τὰ δάχτυ-
λά τῶν χειρῶν του, σὰ νὰ θελε νὰ δείξῃ
πὼς καὶ στὸν ὕπνο του εἶναι ἀγρυπνος.
Ἄλλὰ ὁ γέρος ἐκεῖνος ξυπνοῦσε χωρὶς
ἄλλο ἀπὸ τὰ βήματα, ἀπὸ τίς ὀμιλίες.
Ἡ γατούλα μου ἔμως ἀπὸ τί; Ἐγὼ
κρατοῦσα καὶ τὴν ἀναπνοή μου ὅταν
ἔσκυθα πάνω της. Αὐτὸ θὰ πῇ πὼς κι’
ἡ γάτα ἔχει μυρωδιά, — κι’ ἄς λένε με-
ρικοὶ πὼς δὲν ἔχει, — καὶ πὼς μυρίζει
καὶ στὸν πιὸ βαθύ της ὕπνο σὰν τὸ σκύλο.

Ἔτσι ἡ ἀλλοιῶς, αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ
ἐκπληκτικόν. Γιὰ μένα, τὸ ἐκπληκτικόν
εἶναι κάτι ἄλλο. Ἡ γατούλα, ἔστω, μὲ
μυρίστηκε, μὲ κατάλαβε. Ξέρεί ὅμως πὼς
ἡ παρουσία μου δὲν ἀποτελεῖ κανένα κίν-
δυνο γι’ αὐτήν. Οὔτε μὴ τὴν πνίξω φο-
βάται στὸν ὕπνο της, οὔτε κἂν μὴ τὴν
πετάξω χάμω. Γιατί λοιπὸν ἀνοίγει τὰ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ, ΟΧΙ ΞΕΧΑΣΜΕΝΑ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος —

— Νὴ μὴν ἀργήσουμε, ἔ;

— Ὅχι, φτάσαμε...

Περπατήσαμε κάμποσα λεπτά ἀκόμα
κι’ ὕστερα φτάσαμε ἔξω ἀπὸ κάπιο ἀν-
θοπωλεῖο. Στὴν προθήκη του ἡ ἀδερφή
μου στάθηκε.

— Νά, αὐτὸ ἐκεῖ τὰνθογιάλι ποῦ βρί-
σκεται πλάι στὸ ριχμένο ἐκεῖνο βάζο,
λέω νὰ τῆς πάρουμε. Νὰγοράσουμε μα-
ζί καὶ κάμποσα τριαντάφυλλα. Σᾶρέσει;
— Ναι!

Μείναμε σύμφωνοι. Ἡ ἀδερφή μου
θᾶκανε τὰ παζάρια. Μπήκαμε μέσα,
Ἐγώ, ὥστόσο ἐκείνη συμφωνήσῃ, τρα-
δήχηκα σὲ μιὰ γωνιά καὶ προσποι-
ήθηκα πὼς κοιτάζω κάτι τοσοῦτσικα
ἀνθογιάλια ποῦ ἦταν τοποθετημένα κα-
τὰ σειρὰ κι’ ἐμοιάζαν σὰν κοντορεδι-
θούλιδες. Ὑστερὰ ἀπὸ μερικὲς στιγμές,
σὰν ἄκουσα πὼς συμφώνησαν, πλη-
σίασα κι’ ἐγώ. Ὁ ὑπάλληλος τοποθε-
τοῦσε κείνη τὴ στιγμὴ μέσα στὰνθο-
γιάλι ποῦ ἀγοράσαμε, τὰ τριαντάφυλλα.

— Μὰ τί; Ὅλο ἄσπρα; φώναξα. Βά-
λε καὶ δυὸ-τρία κόκκινα, κίτρινα...

— Σῶπα, ἐσύ δὲν ξέρεις, μὲ διέκο-
ψε ἡ Χρύσα μ’ ἕνα ὕψος τριπλάσια ἐπι-
δλητικὸ ἀπὸ κείνο τῆς δασκάλας μας.

Στὸ δρόμο, σὰ βγήκαμε, μοῦ ἐξήγησε
πὼς προτίμησε τὰ ἄσπρα τριαντάφυλλα
γιατί τὸ ἄσπρο εἶναι τὸ χρώμα τῆς ἀ-
γνότητος καὶ τοῦ πένθους. Καὶ μιὰ ποῦ
καὶ μεῖς εἴμαστε θλιμμένοι, αὐτὸ ἔπρεπε
νὰ προτιμήσουμε. Τὰ κόκκινα, λέει, ἦ-
ταν πολὺ χτυπητά· ὅσο γιὰ τὰ κίτρινα,
αὐτά, τῆς εἶπε μιὰ φορὰ ὁ ἀμπελοур-
γὸς μας, πὼς συμβολίζουν τὸ μίσος...

Στὸ σπίτι, προσπαθήσαμε νὰ τὸ κρύ-
ψουμε, γιατί εἴχαμε συμφωνήσῃ πὼς
ἀργά, σὰ θὰ κοιμόνταν ἡ μητέρα κι’ ἡ
γιαγιά, θὰ κατεβαίναμε καὶ θὰ τὸ τοπο-
θετούσαμε πάνω στὸ λαδομάνο ποῦ βρι-
σκόταν στὸ δωμάτιό της. Ἡ Χρύσα
πῆρε τὸ ἀνθογιάλι μὲ τὰ λουλούδια καὶ
τὸ κρύψε κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι της.
Ἐπειτα, σ’ ἕνα λευκὸ χαρτί, χαράκωσε
προσεχτικά ἕνα μικρὸ ὀρθογώνιο ποῦ
τόκοφε κατόπι μὲ τὸ ψαλλίδι σιγά-σιγά.
Πάνω σ’ αὐτὸ γράψαμε:

«Στὴν ἀγαπητὴ μας μητέρα
χρόνια πολλὰ εὐχόμεσθε
Χρύσα-Νίκος».

Ἔτσι ἐτοιμάσαμε καὶ τὸ εὐχετήριο.
Γονάτισα κατόπι, συρθήκαμε κάτω
ἀπ’ τὸ κρεβάτι, καὶ τὸ καρφώσαμε προ-
σεχτικά πάνω σ’ ἕνα κλαδάκι.

Ἀργὰ τὸ βράδυ, ὅταν ὅλοι πλάγια-
σαν, κατεβήκαμε κάτω σιγά-σιγά. Ἀπ’
ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο τῆς γιαγιάς, στα-
θήκαμε καὶ ἀφουγκραστήκαμε. Ἡσυχία.
Μονάχο τὸ βαρὺ ρουχαλιτὸ της ἀκου-
γίταν. Ἡ Χρύσα πῆρε τὸ βάζο, γλύ-
στησε ὡς τὸ δωμάτιο τῆς μητέρας καὶ

μὲ τᾶλλο της χέρι ἐσπρωξε ἐλαφρὰ τὴν
πόρτα. Στὴν πλατιά χαράμαδα τοῦ ἀ-
νοίγματος, φάνηκε ἕνα βαθὺ κόκκινο
τρεμουλιάρικο φῶς ποῦ σκόρπιζε ἡ καν-
τῆλα τῶν εἰκονισμάτων.

Τὴ νύχτα ἐκείνη εἶδα τὰ ὁμορφότε-
ρα, τὰ πιὸ γλυκὰ ὄνειρα.

ΝΙΚΟΤ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Ἄνοιξε διάπλατα ἡ ψυχὴ
μιὰ μέρα τὰ φτερά της,
καὶ πέταξε νὰ πάη νὰ βοῇ
τὰ μακρινὰ ὄνειρά της.

Ἦταν μιὰ μέρα φωτεινὴ
ποῦ ὅλα χαμογελοῦσαν,
καὶ τὴν ψυχὴ ποῦ θάφευγε
τὴν ἀποχαιρετοῦσαν.

Τὴ συναντήσαν τὰ πουλιὰ
στὸ γαλανὸν αἰθέρα,
καὶ τὴ συντρόφευαν πιστά,
ὅσο βαστοῦσε ἡ μέρα.

Μὰ καὶ τὴ νύχτα ἀπὸ ψηλά
τῆς ἐφεγγαν τ’ ἀστέρια,
ποῦ σὰ ματάκια γαλανα
ἐσπρόβαλλαν στὰ αἰθέρια.

Ἄνοιξε διάπλατα ἡ ψυχὴ
μιὰ μέρα τὰ φτερά της,
καὶ πέταξε νὰ πάη νὰ βοῇ
τὰ μακρινὰ ὄνειρά της.

Ἐπέταξε μεσ’ στ’ οὐρανοῦ
τ’ ἀπέραντα τὰ μᾶκρη,
μὰ ἦταν ταξίδι μακρινόν
ταξίδι δίχως ἀκρὴ.

Τὰ πρῶτα νέφη τοῦ βορρῆ
μαῦρα, βαριά, φάνηκαν,
καὶ τ’ ἀστὲρα ποῦ εἰς συντροφίᾳ
τὴ νύχτα, πιά σβυστήκαν.

Κι’ ὅλο ταξίδευε ἡ ψυχὴ
μὲ τὰρογοπορημένα
τὰ χελιδόνια, ποῦ ἐφευγαν
μὲ βιάση γιὰ τὰ ξένα.

Ἀχ! πότε πιά τοῦ ὄνειρου της
τὴ χώρα θ’ ἀντικρούσει;
Νῆταν καιρὸς νὰ γυρίεν
ὅπου εἰς ἐκκίνησει...

Βαρὺς χειμῶνας πλάκωνε
σκοτεινίασεν ἡ πλάση,
κι’ εἶχε ἡ ψυχὴ-ἡ τρελλὴ ψυχὴ-
τὸ δρόμο τώρα χάσει.

Παλεύοντας μὲ τὸ βορρῆ
πληγώνει τὰ φτερά της,
καὶ βοῖσκειται ξανά στὴ γῆ
καὶ κλαίει τὰ ὄνειρά της.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ

Πώς μάρεσεις, θάλασσα! Μετά τη γαλήνη, μανιασμένα κι' άγρια κύματα κι' άφροί. Παιχνιδιάρικη στο φώς που σκορπά ή σελήνη, ταραγμένη και θολή σαν ή αύγή τη βόη.

Άγαπώ τη θάλασσα τάπαλα τά βράδια τά καλοκαιριάτικα μέσ' στη σιγαλιά, Όταν τά έλαφροτατά άφοβα σκοτάδια σου μιλούν για μιάς αύγης τη γλυκειά όμορφιά.

Άγαπώ τά κύματα όταν καθρεφτίζουν τά στερνά τους χρώματα κάποια δειλινά, Τά παραμυθένια τους νιάτα σαν στολίζουν οί νεράιδες άπιαστες κάτω απ' τά νερά.

Θάλασσα, ω θάλασσα, σ' άγαπώ, πλανεύτρα, με τά παραμύθια σου και τά ξωτικά, Άμμουδιές άνθόσπαρτες, αύρα ταξιδεύρα, πρώτη άγάπη μέσα μου που για σάς ξυπνά.

Κυρά της Θάλασσας

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ

Πάνω στο μεγάλο βράχο, μέσα από τά φθινομένα άγριοιολούδα, ορθώνονται περήφανα τά έρείπια του κάστρου μιάς βασίλισσας, που ξορισμένη από τό λαό της, με την άκολουθία της, έζησε μακριά από την πατρίδα της, στον άγριο έκείνο τόπο. Πάνω σε κείνον τον ψηλό βράχο, τό κάστρο της δερνόταν από τους άνέμους, και ή θάλασσα από κάτω χτυπούσε μανιασμένη τις βράχινες ριζιμές.

Μέσα στις φαριδιές αϊθουσες του κάστρου, οί όμορφες κυρίες της άκολουθίας περπατούσαν μελαγχολικές και μόνο τό φρού φρού των μεταξωτών φουστάνων τους άκούονταν. Θυμόντανε κι' αυτές την παλιά ζωή τους που ήταν γεμάτη χαρές και διασκεδάσεις, και διάβαιναν, διάβαιναν σκυφτές σαν σικιές, άμλιητες, λυπημένες.

Πώς γυρίζει ή ζωή! Οί εγγενείς ίππότες με τά φτερωτά τους καπέλα και με τά μακριά σπαθιά τους, που οί άσημένιες λαβές άστροφάνε στον ήλιο, συζητούσαν για την ύγεία της έξόριστης βασίλισσας που χειρότερουε μέρα με την ημέρα. Και όμως έλπίζανε, έλπίζανε πως θα ξαναγύριζαν στην πατρίδα τους, έβλεπαν με τη φαντασία τους τό λαό μετανιωμένο να σέρνεται στα πόδια της βα-

σιλίσσας του, και χαμογελοῦσαν μ' ένα άόριστο χαμόγελο.

Ποιος ξέρει; Πόσες φορές δέν μετανιωόνουν οί άνθρωποι για τις πράξεις τους!

Η άμοιρη βασίλισσα, γλωμή και λυπημένη πλανιόταν στα παράθυρα του κάστρου της. Κοίταζε μακριά, βαθειά τη θάλασσα. και πάλι έφευγε και χανόταν μέσα στις αϊθουσες όπου βασίλευε βαθειά σιωπή.

Έτσι ζούσε ή έξόριστη όμορφη βασίλισσα.

Πέρασαν χρόνια, καιροί, πέθανε ή βασίλισσα και δέν άργησαν να πεθάνουν και οί άκόλουθοί της. Τό κάστρο έρημώθηκε, τά παραθυρόφυλλα χτυπούσαν από τον άέρα και οί πόρτες σάπιζαν από τη βροχή. Οί τοίχοι γκρεμίζονταν κι' οί πέτρες μαύριζαν από την πολυκαιρία. Τώρα τό κάστρο, μισογκρεμισμένο, στέκεται κεί άκόμα περήφανο, σαν τις όμορφες κυράδες του, όπως ήταν τους παλιούς καιρούς. Ο άέρας τό δέρονει και ή βροχή τό χτυπά αδιάκοπα, λές και τό έχουν βάλει στο στόχο πούδς να τό πρωτογκρεμίσει. Και στέκεται κεί παλεύοντας με τις βροχές και τους άνέμους. Μα είναι παλιό, έχει ζήσει πολλά χρόνια, γέρασε, και οί μαυρισμένες του πέτρες σφαιρίζονται χάμα σιγά-σιγά. Τώρα στις σκοτεινές γωνίες του έχουν στήσει φωλιές τά νυχτοπούλια, και πετάνε από πάνω σκορίζοντας λυπητερά, καθώς νυχτώνει.

Δεσποινίς Άεροσεπρέσσο

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΩΝ ΤΟΞΩΝ

Βαριά, μαύρα σύννεφα κυλάνε άργά στον ορίζοντα. Κάπου κάπου λίγες χονδρές σταγόνες βροχής πέφτουνε κάτω στη Γη...

Ο υπέρολαμπρος στό ήλιου δίσκος βρίσκεται στη Δύση. Αυτο τρέις άχτίδες του ξετρυπώσαν μέσα απ' τά σύννεφα τά μελαγχολικά κι' άγκάλιασαν χρυσίζοντας τις βουνοκορφές και τις άκρες των δέντρων. Τά κοντινά σύννεφα φαίνονται γαλκίνα. Ο κάποιος είναι πιο μαβός από κάθε άλλη φορά. Ένας λεπτός αποβροχάρης στο διάβα του σκορπάει κανένα ξερό φύλλο που ξεχάστηκε στο δέντρο του.

Ξάρνου, στο σκοῦρο και πένθιμο τοῦτο περιβάλλον, ένα θεϊκό Ουράνιο Τόξο, μ' όλα τά χρώματα της Ισίδας ζωηρά, ζώνει όλο τον θόλο. Κοντά σ' αυτό ένα άλλο γεννιέται με τά χρώματα πιο γλωμά. Τό τρίτο μόλις διακρίνεται. Μα γρήγορα τό πρώτο σβύνει για να γεννηθῇ ένα άλλο. Έπειτα πεθαίνει τό δεύτερο κι' άφίνει τη θέση του στο πέμπτο. Και τό παιχιδιό τοῦτο, τό τρελλό των τόξων κυνηγητό, εξακολουθεί ὡςπου ο Βασιλιάς

των Άστρον πήγε να φωτίση άλλους κόσμους. Κι' ή νύχτα άπλώσε τά μαύρα κρόσια της παντού...

Στύρος

ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΑΚΙ

Πάλι βρέχει... Μακριά, μέσα στο έρειπωμένο σπίτι. άκούγεται ή φωνή της κουκουβάγιας. Τί πένθιμη! Και νάσαι μόνος μέσα σ' όλόκληρο σπίτι. Νεκρική σιγή βασιλεύει.

Ένα ποντικάκι πεινασμένο, έβγαλε τό ξυπνο του μουντάκι απ' τη φωλιά του κι' έπισκόπησε τά περίξ. 'Ήσυχία' πουνθενά τό άγριο μάτι της γάτας. Ξεθάρρεψε, βγήκε έξω και γρήγορα-γρήγορα έφτασε κάτω απ' τό ντουλάπι που είχε μέσα λίγο ψωμί. Σκαρφάλωσε και μπήκε μέσα δίπλα ήταν ή παγίδα με τό τυρί. «Α! έδώ έχει τυρί και πόσο πεινώ!» και έτοιμαζόταν να τό δοκιμάσει. όταν ένα τρέξιμο της καρδέκλας μου τό έκανε να έχγκαλειψει περίτρομο τό σκοπό του και να χωθή στην τρύπα του. Χωρίς να θέλω, τού έωσα τη ζωή. Φτωχό μου ποντικάκι!

Σόιβσελ

ΤΟ ΝΟΥΜΕΡΟ ΤΟΥ ΠΑΛΤΟΥ ΜΟΥ

Τόχα δώσει να μου τό καθαρίσουν σ' ένα από τά καθαριστήρια των Άθηνων. Καταταγμένο λοιπόν στο στράτευμα των παλτών που ήταν προορισμένα για καθαρίσματα, πήρε κι' αυτό τον αριθμό του για να ξεχωρίζη από τάλλα και για να μην κάνει φτερά.

Πέρασαν μέρες πολλές από τότε, που καθαρισμένο και καμωμένο σαν κουκλα αυτή τη φορά, στόλιζε μιά από τις βιτρίνες του μαγαζιού περιμένοντάς με με μεγάλη άγωνία.

Μάταια όμως! Έγώ τόχα ξεχάσει. Και θα τόφρινα άκόμη να κρέμεται σαν κατάντιος, αν δέν έρχόταν ένα τσουχτερό κρύο να μου θυμίσει πως είχα ένα παλτό, που κρεμόταν άδικο... Πήγα τό πήρα και άμέσως τό φόρεσα, γιατί δέν μου έπέτρεπε εκείνος ο παλιόκαιρος να γυρίζω χωρίς παλτό. Απ' την υπερβολική μου χαρά, περπατούσα περήφανα, χωρίς καν να γυρίζω να δω τί γίνεται γύρω μου.

Ξάρνου όμως, καθώς έκανα να βγώ στην οδόν Σταδίου, βλέπω χιλιάδες μάτια να καρφώνονται πάνω μου! μου φάνηκε πως θαύμαζαν την όμορφιά του παλτού μου. Κρίμα όμως. Οί ματιές δειχνανε μάλλον ειρωνεία παρά θαυμασμό. Τι συνέβαινα λοιπόν; Γιατί ο κόσμος με κοίταζε τόσο κοροϊδευτικά; Ήμουν άραγε κανένας γελοῖος τύπος; Μυστήριο άλυτο για μένα στάθηκε ή υπόθεση αυτή. Μάταια ο έλισσμένος νους μου προσπαθοῦσε να ανακαλύψη την αίτία: μόνο κανένα άστυνομικό μυαλό μπορούσε να διαλευκάνει τέτοιο μυστήριο. Ξάρνου όμως ένας γέρος, καλός άνθρωπος ο καίμενος, —

λο τίτλο, και μούδωσαν τον Μεγαλόσταυρο του Τάγματος των Άνιχνευτών, δηλαδή μιά παντόφλα!

Μικρομέγαλη

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ο κύρ Γιάννης έχει πάρει ένα χρίστη. τον μαστρο-Κώστα, για να φτιάξει κάτι στην αύλή. Σε μιά στιγμή πιάνει κι' αυτός να τον βοηθήσει.

Ο Βασιλάκης, ο γιός του, με τό δάχτυλο στο στόμα, τον κοιτάζει πρώτα καλά-καλά κι' έπειτα, γυρίζοντας στο θείο του που κατέβαινε από πάνω, τού λέει:

— Θείε, ο μπαμπάς έγινε... ο μπαμπάς έγινε Κώστας!

Σαρδανάπαλος

Η δασκάλα μιά ὡρα παιδεύεται να κάιει τον Τοτό να έννοήσει πού δυσύλλαβος λέξις είναι εκείνη που έχει δυο συλλαβές.

— Τό έννόησες; τον ρωτά.

— Τό έννόησα, άπαντά ο Τοτός.

— Πές μου λοιπόν μιά δυσύλλαβη λέξη.

— Μάτι!

— Θαυμάσια! Και γιατί είναι δυσύλλαβη;

— Γιατί έχουνε δυο μάτια! άπαντά θριαμβευτικά ο Τοτός.

Άνυπόγραφος

Γίνεται μάθημα για τά περιδικά κλάσματα.

Ο καθηγητής. — Πές μου ένα περιδικόν...

Ο μαθητής. — Η Διάπλασις, κύριε καθηγητά!

Νηρωτοπούλα

ΑΛΗΘΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ»

Άθήναι, 42 ὁδός Εὐριπίδου την 26 Μαρτίου 1929

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

Τό βιβλίο που μάς προνήγγειλε ή άγαπητός μας Γιάννης Περγιαλ-της, βγήκε. Είναι ο Δεύτερος Τόμος των «Παιδαγωγικών Μύθων».

Σειρά Γ' (Μύθοι πρωτοτύπου), έκδοσις δ' έβλ. ο ένας καλύτερος από τον άλλον. Είναι περιττό βέβαια να σάς συστήσω τό νέο βιβλίο τό παλιό και πολύτιμο συνεργά-τι μου. Όλοι σχεδόν αυτοί οί Μύθοι που περιέχει, δημοσιεύθηκαν στο περιοδικό μάς τά τελευταία χρόνια, και καθένας από σάς δέν μπορεί παρά να έβρη μερικόνους και να θέλγ να τούς μάθῃ όλους. Τό βιβλίο βγήκε από τον έκδοτικό Οίκο «Κοραής» (Κοραή 7.) Την τιμή του όμως δέν την έβρω, γιατί δέν υπάρχει στο έ-ξωφύλλο τιμή. Άμα τη μάθω, θα σας την πω.

Αυτή την έβδομάδα μεσολάβησε ή 25η Μαρτίου, δηλαδή μιά μέρα άργίας, κι' ο τυπογράφος μου μ' ήλ να μ' ή γράφω σήμερα πολλή Άλληλογραφία, γιατί δέν υπάρχει κα-κός να στοιχειοθετηθῇ ὡς αἴρει, που τό φυλλάδιο πρέπει να τύπωθῇ. Πρέπει λοιπόν να γράφω λίγα, για να μην καθυστερήσω. Καί παρακαλώ να μ' ή μοι κακώσουν εκείνοι

που γι' αυτό τό λόγο δέν θα λάβουν άπάντησιν, αλλά να μου ξαναγρά-φουν.

Στρατή, μακρινέ μου νέε μου φί-λε, θα είδες βέβαια την έγκριση του ψευδώνυμου σου. Πολύ μ' εύχαρίστησε το πρώτο σου γράμμα με τά τόσο καλά λόγια. Έμειναν στη διάθεσή σου δρ. 177.

Δέν πειράζει καλή μου Σένη, αφού σ' έμπόδισαν τά πολλά μαθήματα. Εύχαριστώ για όλα και φιλό τά δελφάκια που τρελαίνονται με τό «θηριότροφο τό Τοτό».

Ξερετε πως έγινε Διαπλάσσυουλο ο Μικρός Καλλιτέχνης; Μιά μέρα, ένας φίλος του τού έδωσε να διαβά-ση τον τόμο μου τού 1927. Δέν με ήξερε ὡς τότε κι' ένόμιζε πως ή-μουν κι' εγώ περιοδικό σαν τά άλ-λα. Άμα με διάβασε όμως, τόσο έν-θουσιασάτηκε, που δέν λέγεται! Κι' απ' όλα, λέει. τη μεγαλύτερη έντύ-πωσή του έκαμε «Ο Μπέμπης Άρ-χιλίσταρχος». Α, αυτόν δέν θα τον ξεχάσω ποτέ...

Πραγματικώς, Έλευθέριε Ρουσ-σάκη, με την υπερήβησιν ενός Σα-βάτου που έκαμα, όλες οί Τριμηνίες τού 1929 δέν θα έχουν τον ίδιο α-ριθμό φυλλαδίων (13) αλλά ή πρώ-τη 12 και ή προτελευταία 14. Αυτό βέβαια θα μπορούσε να διορθωθῇ ὡ-πως λές, για τους Διαγωνισμούς των Άσκήσεων, αλλά δέν βλέπω την άπόλυτη ανάγκη. Μήπως ή δια-φορά των Τριμηνιῶν δέν είναι για όλους;

Σε συγχάρω, Κόρη των Άθη-νών, που έφθασες να καταλαβαίνης όλο τό μεγαλείο τού Παρθενώνα, ένφ' άλλη φορά τον θαύμαζες μόνο κατά συνήκη... Και τί όρατα που μου παρασταίνης τό ζῶνιμα αυτό που έγινε σιγά-σιγά μέσα σου και που σ' έκαμε ικανή να επικοι-νωνής με την ψυχή των μεγάλων καλλιτεχνημάτων! Ναί, αυτή ή έ-πικοινωνία είναι από τις μεγαλύτε-ρες εύχαριστίσας τού ανθρώπου ά-νάλογη άν έχι Ιση, με την εύχαρί-στηση που αισθάνεται κι' ο ίδιος ο καλλιτέχνης, όταν δημιουργεί...

Είδα, Χαλίμα, τί χιόνια είχανε στα μέρη σας, και τί «δρόσπια» και τί «άνεμοσούρια». Και έβρω πως πολλόν καιρό ήσαστε αποκλεισμένοι από τον άλλο κόσμο. Γι' αυτό δέν μούγραφε και σὺ που τόσο μάγα-πας. Άς είναι: αυτά τώρα περά-σαν και θα μού γράφης τακτικά... Τά ίδια άπαντά και στη Λήδα Δρόσου, που κι' αυτή μού περι-γράφει τόσο όρατα τό χιόνι «που έπεφτε τούφες-τούφες κι' ο άέρας φυσούσε μαζί»...

Σ' άλλους δέν έχω τόπο ναπαι-τήσω. Θα εύχαριστήσω μόνο τους ξεσπαθωμένους που είναι οί άκόλου-θοι: «Έξυπνη Γατούλα, Συμεών Μαλαχίης, Σιφομάχος, Άσπα-σία Κουντούρη, Έκάβη, Ζηλευ-τή Νεφέλδα, Μπουμπουλίνα, Λά-ουρα Δαπλάντ, Ροδάνθη, Άρ-καί Φιλ. Γιαννανόπουλος, Άκα-κία, Άνδούλα Χρ. Χρηστοβασι-λή, Μαργα Β. Πανουτοπούλου και Παργιορά της Μάνας». Άς δεχθούν τις θερμότερες εύχαριστίες μου τά καλά μου παιδιά.

Ωραίες Έπιστολάς μού έστει-λαν αυτήν την έβδομάδα κι' οί εξής:

Περιπλοκάς, Άκούρδιοτο Ρολοῖ, Άνουβις, Άφροδίτη της Μή-λου, Μυριέλλα, Συμποπούλι, Σκερτσόλινη Μικρούλα, Λάου-ρα Δαπλάντ, Κυρά Κυραλίνα, Τελέσιλλα, Ραπουτίν, Μικρο-μέγαλη, Γουμπούρι, Μαγιάτικη Άύρα, Φανουσία, Ροδάνθη, Χου-σομαλλούσα των Σφακιών, Νάρ-κισσος, Σκερτσόλα, Μιά Ψυχή και Θεϊκό Δοξάρι. — Έξετέλεσα τις παραγγέλεις των κι' εύχαριστώ για τα καλά λόγια. Σ' όσους μπο-ρέσω, θάπαντήσω στο έρχόμενο.

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Άπορρίπτονται: «Η όρφα-νούλα» και δυο άλλα άκόμη κομ-μάτια της Σαυνοφουσκας, ὡς άτεχνα και άδόκιμα γραμμένα. Ο-στόσο πρέπει να σημειώσω ότι ή Σαυνοφουσκά γράφει με πολλή συγκίνηση και τά κομμάτια της αυ-τά έχουν κάτι τό υποβολητικό. Ώστε δέν έχει παρά να άσκηθῇ. — Άπο-ρίτες τού Μικρού Καλλιτέχνη. Τό είδος αυτό χρειάζεται ποικιλία κι' έφευρετικότητα. Άλλοιῶς είναι κάτι κοινό, χωρίς αξία. — Ηλιαθαίλεμ-μα της Άνδολουσίας. Έχει κά-ποια τρυφερότητα. Άλλά είναι ά-συμπλήρωτο, σχεδόν χωρίς θέμα. — Φθινοπωριάτικη έκδρομή τού Κυ-κλάμινου. Η γλώσσα του είναι ύ-περβολική. Άς τό ξαναγράψει στη γλώσσα που μιλούμε κι' ίσως γίνει κάτι καλό. — Ο Ήσταινός και τό Μαργαριτάρι τού Άκούρδιοστο Ρολοῖου. Η πρώτη του στροφή είναι ρυθμική και καλογραμμένη. Οί άλλες όμως είναι γεμάτες μετρι-κά λήθη, κι' έπιπλέον δέν λένε κα-θαρά έκείνο που θέλουν να πουν. — Άτεχνο έπίσης και χωρίς μέτρο είναι και τό χωρίς τίτλο ποιηματάκι της Στεπασμένης Χόβολης. — Ά-κουαρέλλα της Κάμεν Σόλβα. Βέβαια είναι ένα καλογραμμένο πε-ζογράφημα. Άλλά θάπρεπε να ὡ-σω όλο τό μέρος που σπηρίζεται σ' ένα λογοπαίγνιο (Ντίκ-Ντόκ) και πού τό θεωρώ άποτυχημένο. Έ, αυτό πρέπει να τό κάμῃ ή ίδια. — Παρά-δειγμα Πίστωσης τού Μ. Καλλιτέ-χνη. Είναι τόσο γνωστό! Δέ λείπει από καμμία Χρηστομάθεια. — Κοινό έπίσης τό γαλλικό άνέκδοτο της Έρριέτας. Όσο για τό ποιημα-τάκι της Ίδας, είναι γραμμένο χω-ρίς κανένα ρυθμό κι' έτσι δέ μπο-ρεί να δημοσιευθῇ. Οί ιδέες του ό-μως είναι πολύ καλές. — Τις ιδέες έλλείψεις έχουν και τά δυο ποιη-ματάκια. «Τά πρώτα βήματα» και τό «Χιονισμένο Βουνό» της Μόνας Αΐδας. Κι' είναι κρίμα, γιατί έ-χουν τόσο όρατα νοήματα! Αυτό είναι τό σπουδαιότερο. Η στυγορ-γική μαθαίνεται με κάποιαν άσκη-ση. — Τό Δεκάρι και «Σαυνοῦ-φουσκας» τού Σαρδανάπαλου. Τό πρώτο ίσως να είναι πράγματι «γε-γονός». Άλλά τέτοια «γεγονότα» θα προτιμούσα να μ' ή γίνονται... κομμάτια για τή Σελίδα μας. Τό δεύτερο είναι πολύ καλύτερο και θα ήταν βέβαια δημοσίευμο, αν τό τέ-λος του είχε ένα νόημα καθαρό. Όπως είναι, δέν έβρει κανείς τί θέ-λει να πει. Άς τό διορθώσει κι' άς τό ξαναστείλῃ. — Θα εξακολου-θῇσω.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Οὐδέν ψευδώνυμον εγκρίνεται ή άνα-νεύεται, αν δέν συνοδεύεται ὑπό τού δι-καίωματος δρ. 10. — Τά εγκρινόμενα ή άνανεούμενα ίσχύουν μέχρι της 30 Νοεμ-βρίου 1929. Όσα συνοδεύονται άπό ά-νέκρουσιν εις άγόρια και δσα άπό Κ, εις κο-ρίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Μίστερ Ζιούντες (για σου Μυστ. Άστυ-νομία.) Λητώ, κ. (Λ !!!) Άερο-πόρος, ά. (Ζήτω !). Φλοίσβος, ά. (ΓΤ). Μάτ Γκρέη, ά. (της Μυ-στικής Άστυν. Διαπλ.) Πράσι-νος Τοξότης, ά. (της Μυστ. Ά-στυν. Διαπλ.) Προσωπιδόφορος Φαντομάς, ά. (ΜΑΔ). Λουλου-δάκι, ά. (ΓΜ). Άκάνθινος Στέ-φανος, ά. (!). Φοῖβος Άπόλλων, ά. (!). — άντι τού Φοῖβος πού τό έχει άλλος. — Γυφτάκι, κ (...). Δουξ Άρνόλδος, ά. (001;). Άύρα τού Πηλίου, κ. (001;). Βασιλεύς της Γροθιάς, ά. (Ζήτω ή Διαπλ.)

Άνανεώσιμα Ψευδώνυμα: Νταΐζη, κ. Λάουρα. κ. Άλαφροί-σιωπη, κ.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οί συνδρομητά μου, όταν λήγῃ ή συνδρομή των, να την ανανεώνουν άμέσως, χωρίς να με υποβάλλουν εις τον κόπον και τό έξοδον να τό υπενθυμίζω στον καθέ-να ιδιαίτερος. Η έγκαιρη ανανέωση της συνδρομής είναι τό πρωτίστον χρέος τού καλού συνδρομητού.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Η Διαπλάσις άσπαζεται τους φίλους της: Έκάβη (έλαβα, Ε. εύχαριστώ πολύ), Άσπασίαν Γ. Κ. (χρειάστηκα αυτό τον ένθουσιασμό, αφού τον δειχνης κι' εμπράκτως εύ-χαριστώ πολύ), Σιφομάχον (εύχα-ριστώ για όλα: μπορείς να μού στείλῃς τον Κανονισμό της συντρο-φίας σας για να τον ιδώ, δέν είναι ὡς άνω άγάπη και να τον εγκρίνω), Έρατώ Όκκαλίδου (χαίρετώ τη νέα μας φίλη και περιμένω να μού γράψῃ), Έξυπνη Γατούλα (έ-στειλας θερμές εύχαριστίες: πως πή-γαν οί διαγωνισμοί;), Ναυαρχον Μισούλην (έστειλας ὅχι, οί Γαλλι-κές Άσκήσεις είναι μόνο για τους Γαλλομαθείς: οί άλλοι μπορούν να λύνουν μόνο τις Έλληνικές) κι' έ-να που λύνει πολλές απ' αυτές έί-ναι σε άνώτερη θέση από έναν άλ-λον που λύνει λιγώτερες, έστο κι' αν αυτός λύνει και τις Γαλλικές), Φοιτητήν (έχει καλώς: πές στον αδελφό σου ότι μπορεί να μού στεί-λῃ), Άστέρτα της Άνδρου (αυτό, είδες, σοῦ ένέκρινε) δημιές έχει ή προκήρυξη τού Διαγωνισμού: τί άλ-λες θέλεις να σοῦ δώσω;), Σοφίαν Ρέλλα (οί λύσεις σου είναι άντανα-γωνικές: διάβασε στην προκήρυξη τούς όρους), Νοστιμούλαν (σοῦ τό ένέκρινε) χάρω πολύ γράφε μου), Τρελό Ναυτάκι (εύχαριστώ πού δέν

